

Brüssel, 22. juuni 2023
(OR. en)

10899/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0200 (COD)

CADREFIN 93
POLGEN 81
FIN 673
COEST 371
UA PLATFORM 6
ELARG 38
NDICI 17
RELEX 772
ECOFIN 638
CODEC 1198

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	21. juuni 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 338 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega luuakse Ukraina rahastu

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 338 final.

Lisatud: COM(2023) 338 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 20.6.2023
COM(2023) 338 final

2023/0200 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega luuakse Ukraina rahastu

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

24. veebruaril 2022 alustas Venemaa täiemahulist sõjalist sissetungi Ukrainasse ning sel on laastavad tagajärjed Ukrainale ja selle rahvale. Üle 15 kuu kestnud intensiivsed lahingud, tihe suurtükituli ja õhurünnakud on põhjustanud palju tsiviilohvride ja kirjeldamatuid inimkannatusi. Venemaa agressioonisõda on teinud palju kahju taristule ja teenustele kogu Ukrainas ning hävitanud riigi mõnes osas linnad peaaegu täielikult. Sellest tingitud humanitaarkriis on sundinud miljoneid ukrainlasi kodudest lahkuma ning paljud vajavad hädasti toitu, peavarju ja arstiabi. Tänapäeval korraldab Venemaa õhurünnakuid igal pool riigis asuvatele sihtmärkidele. Selle mõttetu sõja tekitatud traumast paranemiseks kulub aastaid, kui mitte aastakümneid.

Euroopa Liit on koos oma liikmesriikidega näidanud Venemaa tegevuse hukkamõistmisel ja Ukraina toetamisel üles enneolematu ühtsust. EL, selle liikmesriigid ja Euroopa finantsasutused on koos andnud Ukrainale ja selle rahvale ulatuslikku toetust, mille maht oli 2023. aasta maiks 70 miljardit eurot. See hõlmab 38 miljardit eurot rahalist toetust, eelarvetoetust ja humanitaarabi,¹ 15 miljardit eurot sõjalist toetust, sealhulgas Euroopa rahutagamisrahastu kaudu, ning 17 miljardit eurot, mille EL ja selle liikmesriigid eraldavad sõja eest põgenevate inimeste vajaduste katteks. Lisaks olid 2022. aasta mais loodud ELi solidaarsuskoridorid 2023. aasta mai lõpuks andnud Ukrainale juba 31 miljardit eurot eksporditulu. ELi liikmesriigid on alates sõja algusest pakkunud ajutist kaitset ka ligikaudu 4 miljonile inimesele, kes on riigist põgenenud. See näitab liidu kindlat tahet aidata Ukrainat nii kaua kui vaja.

Pärast sõja algust on liit kehtestanud Venemaale ka enneolematuid sanktsioone, mis lisanduvad sanktsioonidele, mille EL kehtestas pärast Krimmi ebaseaduslikku annekteerimist 2014. aasta märtsis. Käimas on töö külmutatud varade võimaliku kasutamisega Ukraina taastamise ja ülesehitamise toetamiseks.

2023. aasta märtsis esitas Maailmapank koos Ukraina valitsuse, Euroopa Komisjoni ja ÜROga ajakohastatud hinnangu kahjude kohta, mida Venemaa provotseerimata agressioon Ukraina vastu on aastaga tekitanud.² Hindamise tulemusena leiti, et Ukraina hinnanguline üldine ülesehitusvajadus järgmise kümne aasta jooksul on 384 miljardit eurot ja aastatel 2023–2027 142 miljardit eurot. Ainuüksi 2023. aastal oli Ukraina valitsuse valitud prioriteetide kiire taastamise jaoks vaja 13 miljardit eurot (võttes arvesse ka riigi suutlikkust abi ära kasutada). Need prioriteedid on energia- ning muu elutähtsa ja sotsiaaltaristu taastamine ja parandamine, eluasemed, demineerimine ja erasektori toetamine.

Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) juhatus kiitis 2023. aasta märtsis heaks uue pikendatud rahastamiskorra, mis hõlmab ajavahemikku 2023–2027 ja laiendatud rahastamisvahendit summas ligikaudu 14,5 miljardit eurot. IMFi programmi eesmärk on toetada poliitikat, mis hoiab eelarve-, välis-, hinna- ja finantsstabiilsust ning aitab majandusel taastuda, tõhustades

¹ See summa hõlmab liikmesriikide antud abi (v.a sõjaline toetus) ligikaudu 7,8 miljardi euro ulatuses (2023. aasta jaanuari lõpu seisuga).

² Kahju ja vajaduste kiirhindamine (RDNA 2).

samal ajal juhtimist ja tugevdades institutsioone, et edendada sõjajärgset ülesehitustööd ja Ukraina liikumist ELiga ühinemise suunas.

Liit on võtnud endale kohustuse etendada olulist rolli Ukraina ülesehitamisel ning toetada riigi ülesehitamiseks vajalikke investeeringuid ja reforme, mis edendavad Ukraina ühinemist ELiga.³ Nende reformidega viiakse Ukraina õigusaktid järk-järgult vastavusse liidu õigustikuga ja edendatakse Ukraina integreerumist ühtsesse turgu. Need aitavad omakorda meelitada Ukrainasse investeeringuid, tagades õiguskindluse ja parema ettevõtluskeskkonna. Euroopa Ülemkogu kutsus⁴ komisjoni üles esitama selle põhjal ettepanekuid.⁵

Investeeringutega Ukraina taastumisse ja ülesehitusse ei saa oodata sõja lõpuni. Aktiivne võitlus piirdub suures osas riigi lõuna- ja idaosaga, kus on tekitatud ka suurimat kahju. Sõja laiem majanduslik ja sotsiaalne mõju on siiski ulatuslik, hõlmates kogu Ukrainat. Ukraina majanduse taastumise toetamine nõuab kooskõlastatud jõupingutusi, et aidata tagada majandustegevuse jätkumine ning põhitaristu parandamine ja hooldamine. See omakorda tagab majanduse taastumiseks vajalikud tingimused, tuues riigieelarvesse tulu ja vähendades seeläbi järk-järgult vajaliku rahvusvahelise abi mahtu. Ukraina ülesehitamise toetamine tähendab nüüd ka töövõimaluste säilitamist või loomist ukrainlastele (sealhulgas riigisisestele põgenikele) ning Ukrainasse tagasipöördumise tingimuste loomist pagulastele.

EL on juba andnud märkimisväärset rahalist toetust, et aidata Ukrainal täita oma lühiajalisi eelarvevajadusi ja kiiresti taastuda, andes selleks väga soodsaid laene, mis liiguvad vastavalt hädaolukorras antava makromajandusliku finantsabi (1,2 miljardit eurot 2022. aastal), erakorralise makromajandusliku finantsabi (2022. aastal 6 miljardit eurot) ja makromajandusliku finantsabi+ programmi (18 miljardit eurot 2023. aastal) kaudu ning 1 miljardi euro suuruse paketi kaudu, mis ühendab naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ vahendid ning Euroopa Investeerimispanka laenud, mida toetatakse ELi eelarvest.

EL on kaotanud põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna raames tollimaksud ning lisanud Ukraina ELi ühtse turu programmi, et toetada riigi VKEsid. Vastu on võetud läbivaadatud prioriteetne tegevuskava ELi ja Ukraina põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduslepingu tõhusamaks rakendamiseks aastatel 2023–2024, et kiirendada Ukraina integreerumist ühtsesse turgu.

EL on avanud Ukrainale võimaluse esitada ELi liikmesriikidega ühisprojekte piiripunktide arendamiseks Euroopa ühendamise rahastu abiga. Kiiresti võeti meetmeid, et hõlbustada Ukraina põgenike osalemist programmis „Erasmus noortele ettevõtjatele“, mille tulemusel oli 2022. aastal Ukrainast pärit toetusesaajate arv kõigi aegade suurim.

Võttes aga arvesse eesseisva töö ulatust ja keerukust, on vaja pikemaajalist lahendust, mis tagaks rahastamise hea koordineerimise ja tõhusa kasutamise ning seoks Ukraina taastumise ja ülesehitamise liiduga ühinemise poole liikumisega. Selleks **teeb komisjon ettepaneku luua uus rahastamisvahend – Ukraina rahastu (edaspidi „rahastu“)**, mis suudab katta nii lühiajalisi taastumisvajadusi kui ka Ukraina keskpika perioodi ülesehitamist ja moderniseerimist. Rahastu on kavandatud paindlikuks ning kohandatud sõjas oleva riigi toetamise enneolematutele probleemidele, tagades samal ajal rahaliste vahendite

³ COM(2022) 233 final.

⁴ EUCO 21/22.

⁵ EUCO 24/22.

prognoositavuse, läbipaistvuse ja aruandekohustuse. Käesolev ettepanek võtab arvesse pikaajalise konfliktide ohtu ja vajadust jätkata makromajandusliku finantsabi andmist.

Rahastu koosneb kolmest sambast:

1. **I sammas hõlmab Ukrainale nii tagastamatu abina kui ka laenudena antavat rahalist toetust.** Sellise toetuse väljamaksmiseks koostab Ukraina valitsus tihedas koostöös komisjoniga kava, mille EL kinnitab. Kava hõlmab Ukraina nägemust riigi taastumisest, ülesehitamisest ja moderniseerimisest ning reformidest, mida riik kavatses ELiga ühinemiseks ellu viia. Vahendeid eraldatakse kava rakendamisele vastavalt, järgides mitmeid tingimusi ja väljamaksete ajakava. Suurt rõhku pannakse avaliku halduse reformile, heale valitsemistavale, õigusriigi põhimõttele ja usaldusväärsele finantsjuhtimisele, sealhulgas tõhusate ja tulemuslike juhtimis- ja kontrollisüsteemide edendamisele ning eriti just korruptsiooni- ja pettustevastasele võitlusele, aga ka muudele reformidele ja liidu õigustikule lähendamisele, mis toetaks liiduga ühinemist ja majanduse moderniseerimist. Vahendid makstakse välja nende tingimuste täitmise alusel;
2. **II sammas on Ukraina investeerimisraamistik**, mille eesmärk on tuua Ukraina taastamise ja ülesehitusse era- ja avaliku sektori investeringuid, mis toetavad kava elluviimist. See täiendab kõiki olemasolevaid Ukraina jaoks mõeldud rahastamisvahendeid (segarahastus ja tagatised) võimalusega neid suurendada, kui tingimused seda võimaldavad;
3. **III sammas hõlmab tehnilist abi ja muid kõrvalmeetmeid** (sealhulgas reformialaste eksperditeadmiste koondamist, toetusi kohalikele omavalitsustele ja muud liiki bilateraalselt toetust, mida ühinemiseelse abi rahastamisvahendi kaudu tavaliselt antakse), et toetada kava eesmärke. Sellest võidakse toetada ka muid meetmeid, mille eesmärk on tegeleda sõja tagajärgedega, näiteks seoses sõjakahjudega. III sammas hõlmab ka I sambast Ukrainale antud laenude intressitoetusi.

Kavandatava instrumendi eesmärk on anda ELile õiguslik alus, mis võimaldaks tal viia oma poliitilised ambitsioonid vastavusse finantsvõimendusega kooskõlas oma pikaajaliste kohustustega. Kuna Ukraina esitatud ja temaga kokku lepitud kava on reformide ja investeringute üldine raamistik, on kavandatav rahastu enam kui saab pakkuda olemasolevate instrumentidega, nagu makromajanduslik finantsabi ning naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“.

Kava sisaldab tingimusi, mis on seotud alljärgnevaga:

- olulised nõuded (makrotasandi finantsstabiilsus, eelarve järelevalve, avaliku sektori finantsjuhtimine jne). Tingimused võib määratleda sellised, mis kajastaksid rahuldavaid edusamme kõnealuste nõuete täitmisel; ning
- valdkondlikud ja struktuurireformid ning investeringud. Tingimused jaotatakse vahe-eesmärkideks, mille saavutamiseks on ette nähtud ajakava.

Maksed tehakse kindlaksmääratud kvartaligraafiku alusel, võttes aluseks Ukraina esitatud maksetaotlused, ja pärast seda, kui komisjon on kontrollinud asjaomaste tingimuste täidetust. Kui tingimus ei ole täidetud, arvab komisjon vastava summa maksest maha. Vastavate kinnipeetud vahendite väljamaksmine võib toimuda järgmiste makseperioodide jooksul ja kuni üks aasta pärast kavas sätestatud algset tähtaega, kui tingimused saavad täidetud.

Makseperioodide kvartaalsus tagab nii Ukrainale antava toetuse prognoositavuse kui ka pideva poliitilise dialoogi komisjoni ja Ukraina vahel.

Taastumine ja ülesehitamine ei tähenda üksnes hävitatud taastamist. Eesmärk on ehitada üles kaasaegne ja elujõuline Ukraina, jälgides, et taastumine, ülesehitamine ja moderniseerimine viiks kestlikkuse, vastupanuvõimelisuse ja tulevikukindluseni, lähtudes mittekahjustamise põhimõttest ja kedagi kõrvale jätmata. Eesmärk on ka investeerida Ukraina üleminekusse rohelisele, digitaalsele ja kaasavale majandusele, mis läheneb järk-järgult ELi eeskirjadele ja standarditele. Ukraina peaks oma linnad uuesti üles ehitama kvaliteetselt, kestlikult ja kaasavalt, juhindudes uuest Euroopa Bauhausist.

Taastumine ja ülesehitamine tähendab ka riigi ülesehitamist ja moderniseerimist ning selle integreerimist ELi ühtsesse turgu, tagades samal ajal, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused osaleksid selles protsessis ja nendega konsulteeritaks ning et detsentraliseerimisreform oleks kõige selle keskmes. ELi ning Ukraina linnade ja piirkondade vaheline vastastikune koostöö ning jätkuv võimalus osaleda piiriülese koostöö programmides on samuti Ukraina taastumise, ülesehituse ja moderniseerimise oluline osa. Taastumise ja ülesehitamise tähtis osa on ka erasektori, eelkõige ettevõtjate ja investorite kaasamine.

Ettepanek sisaldab tugevat auditi- ja kontrollisüsteemi, mis on sätestatud mitmetasandilisena: esiteks on kava kohaste reformidega vaja reformida riigi auditi- ja kontrollisüsteeme; teiseks saab komisjon projekttsüklis igal ajal kontrollida kavaga seotud rahaliste vahendite kasutamist; kolmandaks annab sõltumatu audiitornõukogu komisjonile aru kogu rahastu vahendite võimalikust halvast haldamisest. Kuigi seda mitmetasandilist mehhanismi kohaldatakse kogu rahastule, põhinevad Ukraina investeerimisraamistiku ja tehnilise abiga seotud kontrollimehhanismid rakendamises osalevate rahvusvaheliste finantsasutuste ja rakenduspartnerite süsteemidel, eeskirjadel ja menetlustel.

Abiandjate tegevuse koordineerimine on oluline tagamaks, et saadaval olevaid vahendeid kulutatakse kõige tulemuslikumalt ja sihipärasemalt, nagu Ukrainale ja selle rahvale vaja. Selleks tuleks täiel määral ära kasutada 2023. aasta jaanuaris käivitatud G7 **asutustevahelist Ukrainale antava abi koordineerimise platvormi**. Kava, mille Ukraina valitsus peab rahastu jaoks koostama, võiks samuti suunata teiste abiandjate Ukrainale antava abi kavandamist.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Rahastust antav toetus on kooskõlas muude ELi instrumentide kaudu Ukrainale antava muud liiki bilateraalse toetusega (sealhulgas humanitaarabi⁶) ning piirkondliku ja piiriülese, temaatilise ja kriisidele reageerimise rahastamisega naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendist „Globaalne Euroopa“ (NDICI).⁷ Rahastu ei hõlma humanitaarabi, riigikaitset ega sõja eest põgenevate inimeste toetamist – neid rahastatakse jätkuvalt olemasolevatest rahastamisvahenditest. Rahastu asendab Ukrainale antavat olemasolevat bilateraalselt toetust (MFA+, NDICI bilateraalne eraldi). Sellega asendatakse ka toetus, mida Ukraina oleks saanud ühinemiseelse abi rahastamisvahendist.

⁶ Nõukogu 20. juuni 1996. aasta määrus (EÜ) nr 1257/96 humanitaarabi kohta.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (EMPs kohaldatav tekst).

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Määruse rakendamine on kooskõlas muude välistegevuse valdkondadega (nt humanitaarabi, arengukoostöö). Ukraina kava integreeritud lähenemisviis võimaldab katta Ukraina taastumise, ülesehitamise ja moderniseerimise vajadused ning siduda need liidu ühinemisnõuetega, et tagada kooskõla kõigi asjakohaste ELi poliitikavaldkondadega.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitel 212 ja 322. Komisjon esitab selle vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 294 sätestatud korrale.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Venemaa agressioonisõja tõttu Ukrainale tekitatud kahju ulatus on selline, et Ukraina vajab ulatuslikku ja püsivat toetust, mida ükski liikmesriik üksi pakkuda ei saa. ELil on ainulaadne võimalus anda Ukrainale pikaajalist välisabi õigeaegselt, koordineeritult ja prognoositavalt. EL saab suurendada oma laenuvõtmisvõimet, et anda Ukrainale soodsatel tingimustel laenu ja katta intressikulud ning anda toetusi ja tagatise palju aastaid.

Püsivalt Ukrainas viibiva delegatsiooni kaudu saab EL tagada riiki mõjutavate muudatuste teabe igakülgse kättesaadavuse. EL osaleb ka enamikus mitmepoolsetes protsessides, mille eesmärk on lahendada Ukraina ees seisvaid probleeme. See võimaldab ELil olla pidevalt kursis uute vajaduste ja asjaoludega ning seega kohandada toetust vastavalt muutuvatele vajadustele, koordineerides oma tegevust tihedalt teiste riiklike ja rahvusvaheliste abiandjatega.

Eesmärki valmistada (potentsiaalseid) kandidaatriike ette liidu liikmeks saamiseks saab kõige paremini täita samuti liidu tasandil.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega, sest see ei lähe kaugemale, kui on vaja Euroopa tasandil kindlaks määratud eesmärkide saavutamiseks.

Rahastut kavandatakse sihipärase vastusena Ukraina konkreetsele olukorrale, mis on tingitud Venemaa agressioonisõjast. Rahastu ülesehituses arvestatakse olemasoleva toetuse jätkumisega (nt NDICI bilateraalne toetus), sama mudeli järgimisega (nt tagatised ja rahastamisvahendid) ja olemasolevate aga lihtsustatud instrumentide (tulemuspõhised vahendid) kasutamisega, mis kõik koondatakse ühte rahastamisvahendisse, et suurendada sidusust, tulemuslikkust, tõhusust ja ELi lisaväärtust.

- **Vahendi valik**

Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 212, milles sätestatakse seadusandlik tavamenetlus kolmandate riikidega koostöö tegemiseks, esitatakse ettepanek määrusena, mis tagab selle ühetaolise kohaldamise, tervikuna siduvuse ja otsekohaldatavuse.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ametlikku sidusrühmadega konsulteerimist ei olnud võimalik korraldada, kuna ettepanek oli kiireloomuline, et kaasseadusandjad saaksid selle õigeaegselt vastu võtta ja muuta see toimivaks alates 2024. aasta algusest, mil tuleb katta sõja ja sellest tingitud kahjudega seotud uued vajadused ning taastumise ja ülesehitamise vajadused.

EL tagab rahastu kohaldamisalasse kuuluvate eesmärkide ja võetud meetmetega seotud korrektse kommunikatsiooni ja nähtavuse Ukrainas, liidus ja mujal.

- **Mõjuhindang**

Kuna ettepanek, mille eesmärk on anda sõjas olevale riigile abi alates 2024. aasta algusest, on kiireloomuline, ei olnud võimalik mõjuhindangut teha. Ukraina rahastust kaetavate vajaduste eelhindamine põhineb Rahvusvahelise Valuutafondi hiljutistel andmetel ning Ukraina kahju ja vajaduste ajakohastatud kiirhindangul,⁸ mille koostas Maailmapank koos komisjoni, ÜRO ja Ukraina valitsusega. Kolme kuu jooksul pärast algatuse vastuvõtmist koostatakse komisjoni talituste töödokumendina analüütiline dokument, milles esitatakse ettepaneku aluseks olevad tõendid ja hinnangulised kulud.

- **Põhiõigused**

Rahastust toetuse andmise eeltingimus on see, et Ukraina kasutab jätkuvalt tulemuslikke demokraatlikke mehhanisme ja institutsioone, sealhulgas parlamentaarset mitmeparteisüsteemi, õigusriigi põhimõtet ning tagab inimõiguste, sealhulgas vähemuste õiguste austamise. Ukraina ametivõimude pühendumus reformidele ja tugev poliitiline tahe on positiivsed märgid, millest annab tunnistust Euroopa Ülemkogu Ukrainale kandidaatriigi staatuse andmine 2022. aasta juunis ning Ukrainale hiljuti antud makromajandusliku finantsabiga seotud struktuuripoliitika tingimuste uus edukas täitmine. Venemaa agressiooni järel on Ukraina ametivõimud näidanud üles muljetavaldavat vastupanuvõimet ning on jätkuvalt pühendunud reformide läbipaistvale läbiviimisele ja tööle ELi standarditele ülemineku nimel kooskõlas riigi püüdlustega ühineda ELiga.

4. MÕJU EELARVELE

Rahastu rakendamise maksimaalne summa on aastatel 2024–2027 igat liiki toetuse puhul 50 miljardit eurot (jooksevhindades). Rahastut rahastatakse:

- a) tagatud laenudest, mis ületavad mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid;
- b) uuest erivahendist (Ukraina reserv), mis ületab mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid ja mis on osa nõukogu määruse (EL, Euratom) 2020/2093 muutmisest. Sellest reservist võib toetada kõiki kulutusi, mis ei ole laenud (sealhulgas tagastamatu abi ja toetused ning tagatiseraldisid).

⁸ Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment: February 2022 - February 2023 (inglise keeles). Washington, D.C.: Maailmapanga Grupp. <http://documents.worldbank.org/curated/en/099184503212328877/P1801740d1177f03c0ab180057556615497>.

Mitmeaastase finantsraamistiku määruse⁹ muudatusega nähakse ka ette, et Ukraina reservi eesmärk on eraldada iga-aastase esialgse summana vähemalt 2,5 miljardit eurot (jooksevhindades).

Euroopa Parlament ja nõukogu võivad Ukraina reservi kasutusele võtta Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 314 sätestatud eelarvemenetlusega.

Liikmesriigid, kolmandad riigid, rahvusvahelised organisatsioonid, rahvusvahelised finantsasutused või muud allikad võivad teha rahastusse täiendavaid rahalisi panused. Sellist osalust käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 2 punkti a alapunkti ii ning punktide d ja e tähenduses. Rahastu vahenditesse lisatakse täiendavad summad, mis on saadud sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 5 tähenduses asjaomaste liidu õigusaktide alusel, mis on seotud piiravate meetmetega, mis on tingitud Venemaa tegevusest Ukraina olukorra destabiliseerimisel.

5. MUU TEAVE

• Rakenduskavad ning seire, hindamise ja aruandluse kord

Määruses on sätestatud üksikasjalikud sätted seire ja aruandluse kohta.

Komisjon seirab pidevalt rahastu rakendamist. Täpsemalt peaks Ukraina looma seiresüsteemi ja esitama igal aastal komisjonile aruande rahastuga hõlmatud Ukraina kava osa rakendamise kohta. See hõlmab aruandlust Ukraina sisekontrollisüsteemi ning alusetult makstud või väärkasutatud summade kohta, mille EL on lõpuks tagasi nõudnud. Rahastu teisest ja kolmandast sambast pärinevate liidu rahaliste vahendite saajatele kohaldatakse proportsionaalset aruandluskohustust.

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule ja määruse artiklis 39 osutatud komiteele iga-aastase hinnangu rahastust eraldatud vahendite kasutamise kohta.

Komisjon viib läbi ka määruse järelhindamise.

• Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus

Käesoleva määrusega luuakse Ukraina rahastu.

I peatükk (üldsätted) hõlmab rahastu ülesehitust ja kolme samba sisu (artikkel 1), mõisteid (artikkel 2), rahastu üld- ja alaeesmärke (artikkel 3), üldpõhimõtteid (artikkel 4) ja toetuse eeltingimusi (artikkel 5).

II peatükis (rahastamine ja rakendamine) on sätestatud rahastu tagastamatu rahalise toetuse ja laenude rahastamispakett (artikkel 6) ning liikmesriikide, kolmandate riikide ja muudest allikatest pärinevate võimalike täiendavate sissemaksete tegemise kord (artikkel 7). Artiklis 8 kirjeldatakse üksikasjalikult rahastu sammaste rakendamise vorme, st eelarve otsest ja kaudset täitmist kooskõlas finantsmäärusega. Artiklid 9 ja 10 hõlmavad komisjoni ja Ukraina vahel sõlmitavat raamlepingut, milles on täpsemad auditeerimis- ja kontrollisätted, ning esimese ja

⁹

[COM\(2023\) 337 final.](#)

kolmanda sambaga seoses allkirjastatavaid rahastamislepinguid, sealhulgas maksete väljamaksmise kohustusi ja tingimusi. Saajate rahastamiskõlblikkust käsitlevad eeskirjad ning sätted assigneeringute järgmisse eelarveaastasse ülekandmise, aastaste osamaksete, kulukohustuste assigneeringute, eelarvelise tagatise ülejäägi, tagasimaksete ja rahastamisvahenditest saadava tulu kohta on sätestatud vastavalt artiklites 11 ja 12. Artikliga 13 nähakse ette võimalus toetada Ukraina makrotasandi finantsstabiilsuse säilitamist erandlikel asjaoludel, eelkõige seoses sõjaga, ja tingimusel, et artiklis 5 sätestatud tingimus on täidetud. Selline erakorraline rahastamine lõpetatakse niipea, kui tingimuste täitmine on taas võimalik.

III peatükis (Ukraina kava) kirjeldatakse üksikasjalikult rahastu esimese samba toimimist, alates Ukraina kava rollist (artikkel 14) kui kolme samba üldraamistikust kuni rahastu eesmärkide ja rahastamise üldpõhimõteteneni (sealhulgas väljamaksete tingimuste liigid) (artikkel 15). Artiklites 16 ja 17 on esitatud Ukraina kava, mille Ukraina peab esitama, selle tegemise kord ja elemendid, mida kava peaks sisaldama, sealhulgas rahastust rahastatavad reformid ja investeeringud, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamine ning süsteemid eeskirjade eiramise, pettuse, korruptsiooni ja huvide konfliktide ennetamiseks ja kõrvaldamiseks rahastust eraldatud vahendite kasutamisel. Komisjon hindab kava artiklis 18 sätestatud kriteeriumide alusel ning teeb ettepaneku nõukogu rakendusotsuse kohta (nagu on kirjeldatud artiklis 19), milles sätestatakse muu hulgas esialgne tagastamatu rahaline toetus ja laenutoetuse esialgne summa puhuks, kui tingimused on rahuldavalt täidetud, täitmise tähtaeg ja eelmaksed, mille saamiseks Ukraina kvalifitseerub. Artikli 20 kohaselt saab kas komisjon või Ukraina esitada Ukraina kava muutmise ettepaneku. Artikkel 21 hõlmab komisjoni ja Ukraina vahel sõlmivat laenulepingut ning eeskirju komisjoni laenuvõtmise jaoks turgudel. Artikliga 22 antakse Ukrainale võimalus paluda komisjonil maksta toetust laenukasutuse kulutusteks, mis kaetakse rahastu kolmandast sambast. Eeskirjad Ukrainale eelmaksete tegemiseks, kui järgitakse artiklis 5 kirjeldatud eeltingimust, on sätestatud artiklis 23. Artiklis 24 on sätestatud erakorralise sildrahastuse Ukrainale väljamaksmise tingimused ja kord. Artiklis 25 kirjeldatakse üksikasjalikult esimesest sambast tehtavate väljamaksete korda juhaks, kui kavas sätestatud tingimused on täidetud. Maksed tehakse kord kvartalis pärast seda, kui Ukraina on esitanud maksetaotluse, millest on näha, et asjaomased tingimused on rahuldavalt täidetud. Komisjoni negatiivse hinnangu korral peetakse kinni täitmata tingimustele vastav osa summast. Kinnipeetud summa makstakse välja alles siis, kui Ukraina on järgnevas maksetaotluses nõuetekohaselt põhjendanud, et ta on võtnud asjaomaste tingimuste rahuldavaks täitmiseks vajalikud meetmed. Artiklis 26 on sätestatud Ukraina kohustus avaldada andmed isikute ja üksuste kohta, kes saavad Ukraina kavasse kantud reformide ja investeeringute rakendamiseks üle 500 000 euro, ning avaldatavad andmekategooriad.

IV peatükis (Ukraina investeerimisraamistik) kirjeldatakse rahastu teist sammast, mille eesmärk on toetada investeeringuid ja tagada rahastamisvõimalused, mis soodustavad Ukraina kava rakendamist. Raamistiku kohaldamisala ja ülesehitus on määratletud artiklis 27. Artikliga 28 nähakse ette liikmesriikide, kolmandate riikide ja kolmandate isikute võimalus teha täiendavaid sissemakseid. Peatükis kirjeldatakse ka Ukraina tagatist (artiklid 29 ja 30) ning sätestatakse selle eraldiste määr ja läbivaatamise kord (artikkel 31).

V peatükk (ELi ühinemisabi ja toetusmeetmed) hõlmab rahastu kolmanda samba rakendamist, millega toetatakse Ukraina järkjärgulist vastavusse viimist liidu õigustikuga ja järkjärgulist integreerumist ühtsesse turgu, pidades silmas liidu liikmeks saamist, samuti tugevdatakse sidusrühmade ja kohalike võimude suutlikkust ning nähakse ette selliste algatuste ja organite

rahastamine, mis on seotud rahvusvahelise õiguse toetamise ja täitmise tagamisega Ukrainas (artikkel 32).

VI peatükis (liidu finantshuvide kaitse) on sätted, mida komisjon ja Ukraina peavad järgima, et tagada tulemuslik kontroll rahastu rakendamise üle. Artiklis 33 sätestatakse üksikasjalikult raam-, rahastamis- ja laenulepingutes kajastatavad kohustused, mis hõlmavad asjakohaseid meetmeid, millega ennetada, avastada ja kõrvaldada pettusi, korruptsiooni, huvide konflikte ja eeskirjade eiramisi, mis mõjutavad liidu finantshuve, vältida topeltrahastamist ja võtta õiguslikke meetmeid ebaseaduslikult omastatud vahendite tagasinõudmiseks, koguda piisavaid andmeid rahastu vahendite saajate kohta ning asjakohasel juhul komisjonile, Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF) ja Euroopa Prokuratuurile (EPPO) antavate õiguste kohta. Artikliga 34 luuakse audiitornõukogu, mis koosneb komisjoni nimetatud sõltumatutest liikmetest ning aitab komisjonil kaitsta liidu finantshuve ja tagada, et Ukraina haldab rahastust saadud liidu rahalisi vahendeid usaldusväärselt.

VII peatükk (tööprogrammid, seire, aruandlus ja hindamine) hõlmab tööprogramme, mille kaudu rahastust antavat abi rakendatakse (artikkel 35), järelevalves ja hindamises kasutatavaid näitajaid ja tulemusraamistikke (artikkel 36) ning rahastu järelhindamist (artikkel 37).

VIII peatükis (lõppsätted) on sätestatud eraldiste määraga seotud volituste delegeerimine (artikkel 38), komiteemenetlus (artikkel 39), teavitamine, kommunikatsioon ja avalikustamine (artikkel 40) ning jõustumine (artikkel 41).

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega luuakse Ukraina rahastu

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 212 ja artikli 322 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse kontrollikoja arvamust,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Ukraina alustas 2014. aastal ambitsioonikaid reforme, mille eesmärk on järkjärguline lõimumine Euroopa Liiduga, ning seda kinnitas liidu ja Ukraina vahelise assotsieerimislepingu allkirjastamine 27. juunil 2014 (see hõlmab ka põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda ja jõustus 1. septembril 2017).
- (2) Pärast seda, kui Venemaa alustas 24. veebruaril 2022 Ukraina vastu provotseerimata ja põhjendamatut agressioonisõda, on liit, selle liikmesriigid ja Euroopa finantsasutused toetanud enneolematul ulatuses Ukraina majanduslikku, sotsiaalset ja rahandusala vastupanuvõimet, pakkudes nii toetust liidu eelarvest, sealhulgas erakorralist makromajanduslikku finantsabi, Euroopa Investeeringuspanga ning Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga toetust, mis on täielikult või osaliselt tagatud liidu eelarvega kui ka liikmesriikide täiendav rahalist toetust.
- (3) Euroopa Ülemkogu otsustas 23. juunil 2022¹⁰ anda Ukrainale kandidaatriigi staatuse, väljendades kindlat tahet siduda ülesehitamine reformidega, mis aitavad riigil liiduga ühineda. Jätkuv kindel toetus Ukrainale on liidu peamine prioriteet ja sobiv vastus liidu kindlale poliitilisele tahtele toetada Ukrainat nii kaua kui seda vaja on.
- (4) Liidu poolt 2023. aastaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2463¹¹ alusel kuni 18 miljardi euro suuruse makromajandusliku finantsabi andmist peeti sobivaks viisiks reageerida Ukraina 2023. aasta rahastamispuudujäägile ning see aitas kaasata märkimisväärsed rahalisi vahendeid teistelt abiandjatelt ja rahvusvahelistelt finantsasutustelt. See suurendas kriitilisel ajal oluliselt Ukraina makromajanduslikku ja rahandusala vastupanuvõimet.
- (5) Liit annab märkimisväärselt rahalist toetust ka lisapaketi kaudu, milles on ühendatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/947¹² loodud naabruspiirkonna,

¹⁰ Euroopa Ülemkogu 23.–24. juuni 2022. aasta järeldused (EUCO 24/22).

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2463, millega luuakse rahastamisvahend Ukraina toetamiseks 2023. aastal (makromajanduslik finantsabi+) (ELT L 322, 16.12.2022, lk 1–14).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, muudetakse

arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ vahendid ja Euroopa Investeeringispanga laenud.

- (6) Peale selle võttis nõukogu oma otsuses (ÜVJP) 2021/509¹³ vastu otsuse eelarveväliste abimeetmete kohta, millega toetatakse Ukraina relvajõude Euroopa rahutagamisrahastust 5,6 miljardi euroga, ning Ukraina toetuseks läbiviidava sõjalise abimissiooni kohta, mille ühisteks kuludeks on ette nähtud 0,1 miljardit eurot. Liit ja selle liikmesriigid on Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 1313/2013/EL¹⁴ (mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/836¹⁵) kohase liidu elanikkonnakaitse mehhanismi kaudu andnud enneolematut mitterahalist hädaolukordadele reageerimise abi, mis on suurim hädaabioperatsioon alates selle mehhanismi loomisest.
- (7) Lisaks on 2022. aasta mais loodud ELi ja Ukraina solidaarsuskoridorid aidanud kuni 2023. aasta mai lõpuni saada Ukraina majandusel hinnanguliselt 31 miljardit eurot eksporditulu.
- (8) Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu on alates 24. veebruarist 2023 põhjustanud Ukrainale kahju enama kui 270 miljardi euro ulatuses¹⁶ ning ülesehitustöödele kulub hinnanguliselt 384 miljardit eurot; samuti on selle tõttu kaotatud pääs finantsturgudele ja avaliku sektori tulud on märkimisväärselt vähenenud, samal ajal kui avaliku sektori kulutused humanitaarolukorrale reageerimiseks ja riigiteenuste järjepidevuse säilitamiseks on märkimisväärselt suurenenud. Sellised hinnangud ning kõikidest muudest asjaomastest ja teisestest allikatest pärit analüütiline teave annavad olulise aluse vastavate rahastamisvajaduste kindlaksmääramiseks eelolevateks aastateks (sealhulgas piirkondlikud ja valdkondlikud kaalutlused).
- (9) Rahvusvaheline Valuutafond (IMF) hindas 30. märtsil 2023 riigi rahastamispuudujäägiks kuni 2027. aastani 75,1 miljardit eurot ja leppis Ukrainaga kokku 14,4 miljardi euro suuruses nelja-aastases programmis, et toetada poliitikat, mis hoiab eelarve-, välis-, hinna- ja finantsstabiilsust ning soodustab majanduse taastumist, tõhustades samal ajal juhtimist ja tugevdades institutsioone, et edendada pikaajalist majanduskasvu pidades silmas sõjajärgset ülesehitust ja Ukraina Euroopa Liiduga ühinemist.
- (10) Kuna Ukraina rahastamisvajaduste puudujääk ei ole endiselt vähemalt 2027. aastani kaetud, tuleb kasutusele võtta paindlik toetus, et aidata Ukraina valitsusel oma tööd jätkata ning toetada riigi taastumist, ülesehitamist ja moderniseerimist.
- (11) Arvestades Venemaa agressioonisõja tehtavat kahju Ukraina majandusele, ühiskonnale ja taristule, on riigi toimimise jätkumiseks, lühiajaliseks hädaabiks ning Ukraina kiireks taastamiseks, ülesehitamiseks ja moderniseerimiseks vaja igakülgset toetust, et taastada majandus, panna alus vabale ja jõukale riigile, mis põhineb Euroopa

otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (ELT L 209, 14.6.2021, lk 1).

¹³ Nõukogu 22. märtsi 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/509, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu ja tunnistatakse kehtetuks otsus (ÜVJP) 2015/528 (ELT L 102, 24.3.2021, lk 14).

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta otsus nr 1313/2013/EL liidu kodanikukaitse mehhanismi kohta (ELT L 347, 20.12.2013, lk 924–947).

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/836, millega muudetakse otsust nr 1313/2013/EL liidu elanikkonnakaitse mehhanismi kohta (ELT L 185, 26.5.2021, lk 1).

¹⁶ Kahju ja vajaduste kiirhinnang, mille koostasid Maailmapank, Euroopa Komisjon ja ÜRO. Vt [Maailmapanga dokument](#).

väärtustel, on hästi integreeritud Euroopa ja maailma majandusse ning liigub jõudsalt Euroopa Liiduga ühinemise suunas.

- (12) Selleks on vaja luua ühtne keskpika perspektiiviga rahastamisvahend, mis koondab liidu antavat bilateraalselt toetust Ukrainale ning tagab rahastamise koordineerituse ja tõhususe. Sel eesmärgil tuleks luua Ukraina rahastu (edaspidi „rahastu“), mis tagab tasakaalu Ukraina rahastamispuudujäägi ning taastamis-, ülesehitus- ja moderniseerimisvajaduste katmiseks võetavate liidu meetmete paindlikkuse ja programmeeritavuse vahel, toetades ühtlasi Ukraina reformipüüdlusi teel liiduga ühinemise poole.
- (13) Ukraina rahastu peaks tuginema Ukraina valitsuse koostatud sidusale ja prioriteetsele ülesehituskavale (edaspidi „Ukraina kava“), mis annab Ukraina taastamisele, ülesehitamisele ja moderniseerimisele struktureeritud ja prognoositava raamistiku, mis on selgelt kooskõlas liidu ühinemisinõuetega.
- (14) Liidu toetust Ukrainale aastatel 2024–2027 tuleks anda eelkõige ja peamiselt Ukraina rahastust, mis tagab järjepideva lähenemise ühtse rahastamisvahendi raames, asendades või asjakohasel juhul täiendades olemasolevate rahastamisvahendite meetmeid.
- (15) Sellega seoses peaks rahastust antav liidu toetus asendama bilateraalselt toetust, mida antakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/947 loodud naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendiga „Globaalne Euroopa“. Siiski on oluline tagada, et Ukraina saaks jätkuvalt kasutada piirkondlikku, temaatilist, kiirreageerimise ja muud liiki toetust naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendist, sealhulgas piiriülese koostöö programme, ning jätkata üldisemalt piirkondliku, makropiirkondliku ja piiriülese koostöö ning territoriaalse arengu edendamist, sealhulgas liidu makropiirkondlike strateegiate rakendamise kaudu.
- (16) Väljaspool rahastut tuleks anda humanitaarabi, riigikaitsest abi ja toetust liikmesriikidele, kes pakuvad kaitset sõja eest põgenevatele Ukraina pagulastele. Lisaks võib Ukraina jätkuvalt saada abi olemasolevatest asjakohastest liidu programmidest.
- (17) Rahastu peaks aitama katta Ukraina rahastamispuudujääki kuni 2027. aastani, pakkudes toetusi ja väga soodsat rahalist abi prognoositaval, pideval, nõuetekohasel ja õigeaegsel viisil. Abiga tuleks toetada Ukraina makrotasandi finantsstabiilsust ja leevendada Ukraina välisrahastamise piiranguid.
- (18) Uue rahastuga tuleks kiiremas korras alustada investeringuid Ukraina taastumisse, ülesehitusse ja moderniseerimisse, et luua Ukraina elanikkonnale inimväärset elutingimused, tagada töökohad ja sissetulek ning hakata vajaliku rahvusvahelise abi mahtu järk-järgult vähendama.
- (19) Rahastu peaks seostama majanduse taastamise, ülesehitamise ja moderniseerimise tihedalt liidu perspektiiviga, sidudes rahalise toetuse ühinemiseks vajalike reformide ja investeringute elluviimisega.
- (20) Ühe rahastamisvahendi kaudu toimiva Ukraina kava keskpika perioodi perspektiiv peaks muu hulgas julgustama Ukrainat suunama investeringuid ja reforme nii, et minna üle rohelisele, digitaalsele ja kaasavale majandusele, ning aitama koondada sarnaselt meeletatud abiandjaid Ukrainale mitmeaastaseks abi andmiseks.

- (21) Taaste-, ülesehitus- ja moderniseerimispüüdlused peaksid tuginema Ukraina isevastutusele, tihedale koostööle ja koordineerimisele toetavate riikide ja organisatsioonidega ning Ukraina teele liiduga ühinemise suunas. Eelduste kohaselt hakkavad olulist rolli mängima ka kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused. Taastumist, ülesehitust ja moderniseerimist peaksid rikastama ja kiirendama liidu ja Ukraina linnade ja piirkondade vahelises partnerluses sisalduvad programmid ja vastastikune koostöö.
- (22) Liit peaks soodustama ka tihedat konsulteerimist ja koostööd kohalike võimudega (mis hõlmavad suurt hulka riigi tasandist madalamaid valitsemistasandeid ja -harusid, sealhulgas oblasteid, linnu, rajooni ja kolmanda taseme haldusüksusi (*hromada*) ning nende ühendusi), samuti nende osalemist Ukraina taastamisel, ülesehitamisel ja moderniseerimisel, lähtudes kestlikust arengust ja rakendades kestliku arengu eesmärgi kohalikul tasandil. Liit peaks tunnustama kohalike võimude mitmikrolli kohaliku arengu territoriaalsuse (detsentraliseeritus, osalus ja vastutus) edendajatena, ning veelgi suurendama oma toetust kohalike võimude suutlikkuse suurendamisele.
- (23) Liit peaks toetama Ukrainat ühinemiseelset üleminekul, tuginedes liikmesriikide kogemustele. Selline koostöö peaks keskenduma eelkõige liikmesriikide enda reformide käigus omandatud kogemuste jagamisele.
- (24) Rahastust antav toetus peaks samuti arvestama peamiste Ukraina reforme ja ülesehitamist toetavate organisatsioonide (Euroopa Investeerimispank, Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank, Maailmapank, Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon ning Rahvusvaheline Valuutafond) abiga tekkiva sünergiaga ja seda suurendama.
- (25) Sõjaga seotud ebakindlust arvestades peaks olema võimalik anda rahastu raames Ukrainale toetust nõuetekohaselt põhjendatud erandlikel asjaoludel, eelkõige sõja olulise ägenemise korral, ning selleks, et säilitada makrotasandi finantsstabiilsus ja tagada rahastu eesmärkide saavutamine. Sellist erakorralist rahastamist tuleks komisjoni ettepaneku põhjal vastu võetud nõukogu rakendusotsusega võimaldada üksnes juhul, kui jõutakse järeldusele, et Ukrainal ei ole toetuse saajana võimalik täita käesoleva määruse alusel antava toetuse vormidega seotud tingimusi, ning see tuleks lõpetada niipea, kui tingimuste täitmine on taas võimalik. Selline rahastamine ei tohiks mõjutada rahastamist muudest konkreetsetest liidu rahastamisvahenditest, mis tuleks kasutusele võtta loodusõnnetuste või muude humanitaar- või elanikkonnakaitsealaste hädaolukordade korral.
- (26) Euroopa Ülemkogu ja nõukogu määratletud laienemispoliitika raamistik, assotsieerimisleping, partnerlus- ja koostööleping, mitmepoolsed lepingud, mille osaline liit on, ja muud lepingud, millega luuakse Ukrainaga õiguslikult siduvad suhted, ning Euroopa Parlamendi resolutsioonid, komisjoni teatised ja komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ühisteatised peaksid moodustama käesoleva määruse rakendamise üldise poliitikaraamistiku. Komisjon peaks tagama rahastu raamest antava abi ja laienemispoliitika raamistiku kooskõla.
- (27) Euroopa Liidu lepingu artiklis 49 on sätestatud, et liidu liikmeks astumise avalduse võib esitada iga Euroopa riik, kes austab selliseid väärtusi nagu inimväärikus, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõigused (sealhulgas vähemuste õigused) ning võtab endale kohustuse nimetatud väärtusi edendada. Need on liikmesriikide ühised väärtused ühiskonnas, kus valitsevad pluralism, mittediskrimineerimine, sallivus, õiglus, solidaarsus ning naiste ja meeste võrdõiguslikkus.

- (28) Euroopa riik, kes on avaldanud soovi liiduga ühineda, võib saada liidu liikmeks üksnes juhul, kui on leidnud kinnitust, et riik vastab täielikult 1993. aasta juunis Kopenhaagenis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel kehtestatud ühinemiskriteeriumidele (edaspidi „Kopenhaageni kriteeriumid“), ning tingimusel, et liit suudab uue liikme integreerida. Kopenhaageni kriteeriumid käsitlevad demokraatiat, õigusriiki, inimõigusi ning vähemuste austamist ja kaitset tagavate institutsioonide stabiilsust, toimiva turumajanduse olemasolu, suutlikkust toime tulla liidus valitseva konkurentsivõime ja turujõududega ning võimelisust mitte üksnes kasutada aluslepingute järgseid õigusi, vaid ka täita neis sätestatud kohustusi (sealhulgas saavutada poliitilise ning majandus- ja rahaliidu eesmärgid).
- (29) Liidu ja Ukraina ühistes huvides on edendada jõupingutusi, mida Ukraina teeb oma poliitilise, õigus- ja majandussüsteemi reformimisel eesmärgiga saada liidu liikmeks. Ukraina käsitlemine kandidaatriigina on liidu strateegiline investeering Euroopa rahu, julgeoleku, stabiilsusse ja heaolusse ning võimaldab liidul paremini lahendada ülemaailmseid probleeme. Samuti pakub see suuremaid majandus- ja kaubandusvõimalusi, mis toovad vastastikust kasu nii liidule kui ka Ukrainale, toetades samal ajal riigi järkjärgulist ümberkujundamist. Liidu liikmeks saamise väljavaatel on märkimisväärne ümberkujundav mõju, mis hõlmab positiivseid demokraatlikke, poliitilisi, majanduslikke ja ühiskondlikke muutusi.
- (30) Euroopa põhiväärtuste omaksvõtt ja nende järgimine on valikute küsimus ja väga oluline Ukraina püüdluses saada liidu liikmeks. Seda arvestades peaks Ukraina võtma omaks Euroopa väärtused ja neile täielikult pühenduma, samuti toetama normidel ja väärtustel põhinevat maailmakorda ning jätkama jõuliselt vajalikke reforme oma rahva huvides.
- (31) Ülesehitamine pärast Venemaa agressiooniõõtsu tekitatud kahju ei saa piirduda hävitatud taastamisega sellisena nagu see oli enne sõda. Ülesehitamine annab võimaluse toetada Ukrainat integreerumisel ühtse turuga ning kestliku rohe- ja digipöörde kiirendamisel kooskõlas liidu poliitikaga. Rahastu peaks edendama ülesehitamist viisil, millega moderniseeritakse ja täiustatakse Ukraina majandust ja ühiskonda, võttes aluseks liidu eeskirjad ja standardid, investeerides Ukraina üleminekusse rohelisele, digitaalsele ja kaasavale majandusele ning oma elutähtsa taristu, tootmisvõimsuste ja inimkapitali taastamisse, ülesehitamisse ja moderniseerimisse nii, et need oleksid vastupanuvõimelised.
- (32) Rahastu peaks kaasa aitama Pariisi kokkuleppe ja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni, ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ja kõrbestumise tõkestamise konventsiooni järgimisele ning ei tohiks kaasa aidata keskkonnaseisundi halvenemisele ega teha kahju keskkonnale või kliimale. Eelkõige peaksid rahastust eraldatud vahendid olema kooskõlas pikaajalise eesmärgiga hoida üleilmse keskmise temperatuuri tõus tööstusajastu eelse tasemega võrreldes tunduvalt alla 2 °C ning jätkata jõupingutusi temperatuuri tõusu piiramiseks 1,5 °C-ni. Samuti peaks see olema kooskõlas eesmärgiga parandada kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemise võimet, edendada kliimamuutustele vastupanu võimet ning tagada elurikkuse säilitamine, ringmajandus ja nullsaaste. Erilist tähelepanu tuleks pöörata mitmeti kasulikele meetmetele, millega täidetakse mitut eesmärki, sealhulgas kliima, bioloogilise mitmekesisuse ja keskkonna valdkonnas.
- (33) Sellega seoses peaksid rahastu raames rahastatavad meetmed juhinduma põhimõtetest „ei kahjusta oluliselt“ ja „mitte kedagi ei tohi kõrvale jätta“.

- (34) Käesoleva määruse rakendamisel tuleks juhinduda võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise põhimõttest, nagu need on välja töötatud võrdõiguslikkuse liidu strateegiates. See peaks edendama soolist võrdõiguslikkust ning naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamist ning püüdma kaitsta ja edendada naiste ja tütarlaste õigusi kooskõlas ELi soolise võrdõiguslikkuse tegevuskavade ning nõukogu asjakohaste järelduste ja rahvusvaheliste konventsioonidega. Rahastu rakendamine peaks olema kooskõlas ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga ning tagama selle investeeringute ja tehnilise abi kättesaadavuse.
- (35) Õigusriigi tugevdamine, sealhulgas kohtusüsteemi sõltumatuse suurendamine, korruptsiooni, rahapesu ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse hoogustamine ning läbipaistvuse ja hea valitsemistava toetamine kõikidel tasanditel, vaba meedia ja meedia pluralismi kaitse, võitlus desinformatsiooni vastu ning avaliku halduse reformi tõhustamine, sealhulgas riigihangete, konkurentsi ja riigiabi valdkonnas, on endiselt kõige olulisemad ülesanded, mis on hädavajalikud, et Ukraina läheneks liidule ja oleks valmis liidu liikmesusega kaasnevaid kohustusi täielikult täitma. Võttes arvesse nendes valdkondades elluviidavate reformide pikemaajalist iseloomu ja tulemuste saavutamise vajadust, tuleks Ukraina rahastust antava toetuse abil nende küsimustega tegeleda võimalikult varakult.
- (36) Osalusdemokraatia põhimõtte kohaselt peaks liit soodustama Ukraina parlamentaarset suutlikkuse, parlamentaarset järelevalvet, demokraatlike menetluste ja õiglase esindatuse suurendamist.
- (37) Julgeolekuvaldkonnas on liidu ja Ukraina tõhustatud strateegiline ja operatiivkoostöö hädavajalik, et tulla tulemuslikult ja tõhusalt toime julgeoleku, terrorismi ja organiseeritud kuritegevusega seotud ohtudega.
- (38) Ukraina rahastust tuleks asjakohasel juhul toetada ka usaldust suurendavaid meetmeid ja protsesse, mis edendavad õigusemõistmist, tõe otsimist, heastamist ja mittekordumise tagatist ning sõja ajal toime pandud kuritegude kohta tõendite kogumist.
- (39) Rahastust antava toetuse eeltingimus peaks olema see, et Ukraina austab jätkuvalt tulemuslikke demokraatlikke mehhanisme ja institutsioone (sealhulgas parlamentaarset mitmeparteisüsteemi ja õigusriigi põhimõtet) ning tagab inimõiguste (sh vähemuste õiguste) austamise.
- (40) Ukraina rahastust tuleks anda toetust (sealhulgas liiduga ühinemise suunas liikumiseks) kehtestatud kriteeriumidel ja selgetel tingimustel põhinevate üld- ja alaeesmärkide täitmiseks.
- (41) Ukraina rahastu üldeesmärk peaks olema aidata Ukrainal tegeleda sõja sotsiaalsete, majanduslike ja keskkonnanalaste tagajärgedega, aidates kaasa riigi ülesehitamisele, sealhulgas taastumisele ja moderniseerimisele; edendada sotsiaalset, majanduslikku ja keskkonnanalast vastupanuvõimet ning integreeruda järk-järgult liidu ja maailma majandusse ja -turgudele ning valmistada tulevaseks liidu liikmeks saamiseks, toetades riigi ühinemisprotsessi. Selliste eesmärkide poole tuleks püüelda vastastikku tugevdavalt.
- (42) Kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste sambaga tuleks rahastu raames toetada solidaarsust, integratsiooni ja sotsiaalset õiglust, et luua ja säilitada kvaliteetseid töökohti ja kestlikku majanduskasvu, tagada võrdsed võimalused ja sotsiaalkaitse kättesaadavus, kaitsta haavatavaid rühmi ja parandada elatustaset. Rahastu peaks samuti aitama vähendada vaesust ja töötust ning kaasa tooma kvaliteetsete töökohtade

loomise, ebasoodsas olukorras olevate rühmade kaasamise ja integreerimise. Rahastu peaks pakkuma oskustesse investeerimise võimalusi, sealhulgas kutseõppe kaudu, mille eesmärk on valmistada tööjõud ette digi- ja rohepöördeks. Samuti peaks see võimaldama tugevdada sotsiaaldialoogi, taristut ja teenuseid.

- (43) Rahastu peaks tagama kooskõla ja vastastikuse täiendavuse Euroopa Liidu lepingu artiklis 21 sätestatud liidu välistegevuse üldeesmärkidega, sealhulgas põhiõiguste ja -põhimõtete austamise ning inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi aluspõhimõtete, sealhulgas korruptsioonivastase võitluse, kohtusüsteemi, avaliku halduse ja hea valitsemistava kaitse ja edendamiseks.
- (44) Võttes arvesse Venemaa agressioonisõjaga seotud ebakindlust, peaks rahastu olema paindlik rahastamisvahend, mis võimaldab liidul katta Ukraina vajadusi mitmekesise vahendite komplekti kaudu, millega rahastatakse Ukraina riiki, toetatakse lühiajalisi taastamis- ja ülesehitusprioriteete, investeringuid ja rahastuse kättesaadavust, samuti tehnilist abi ja suutlikkuse suurendamist ning muud asjaomast tegevust.
- (45) Liidu toetus peaks põhinema kolmel sambal, nimelt i) rahaline toetus Ukraina riigile reformideks ja investeringuteks ning riigi makrotasandi finantsstabiilsuse säilitamiseks, nagu on ette nähtud Ukraina kavas; ii) Ukraina investeerimisraamistik investeringute kaasamiseks ja rahastuse kättesaadavuse parandamiseks; iii) ühinemisabi tehnilise oskusteabe koondamiseks ja suutlikkuse suurendamiseks.
- (46) Kuna taastamis-, ülesehitus- ja moderniseerimisvajadused on märkimisväärsed ning neid ei ole võimalik katta üksnes liidu eelarvest, peaks oma osa olema nii avaliku kui ka erasektori investeringutel. Rahastu peaks võimaldama nii avaliku kui ka erasektori investeringute kaasamist ning toetuse suurendamist, et investeerida pikaajalisse ülesehitusse, kui olukord seda lubab, võttes arvesse ka Ukraina rakendamise- ja kasutussuutlikkust.
- (47) Rahastule määratava liidu toetuse kogusumma peaks ajavahemikul 2024–2027 olema kõigi toetuste jaoks 50 miljardit eurot (jooksevhindades). Asjaolude muutumist ja rahastu enda eesmärke arvestades peab liidu toetus tagama tasakaalu paindlikkuse ja programmikohasuse vahel.
- (48) Seoses liidu toetusega, mis ei ole laenude vormis, tuleks käesolevat määrust rahastada ajavahemikul 2024–2027 kuni 50 miljardi euro ulatuses Ukraina reservist ja sellega kooskõlas (nagu on kavandatud nõukogu määruse (EL, Euratom) 2020/2093 muudatuses¹⁷). See maksimumsumma ei ole iga-aastase eelarvemenetluse käigus Euroopa Parlamendile ja nõukogule lähtesumma Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahelise 2020. aasta detsembri institutsioonidevahelise kokkuleppe (mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava) punkti 18 tähenduses.
- (49) Ukraina reservi kasutuselevõtmisel tuleks näha kooskõlas nõukogu määruse (EL, Euratom) 2020/2093 kavandatud muudatuse artikliga 10b ette vähemalt iga-aastane esialgne toetusesumma (välja arvatud laenud).¹⁸

¹⁷ COM(2023)337 final.

¹⁸ Samas.

- (50) Euroopa Liidu lepingu artikli 29 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 215 lõike 2 alusel vastu võetud liidu piiravate meetmete raames ei või rahalisi vahendeid ega majandusressursse teha otse ega kaudselt kättesaadavaks nimekirja kantud juriidilistele isikutele, üksustele ega asutustele või nende kasuks. Seetõttu ei saa rahastust toetada nimekirja kantud üksusi või neile kuuluvaid või nende kontrolli all olevaid üksusi .
- (51) Ukraina reservist pärinevad mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid ületavad kulukohustuste assigneeringud ja vastavad maksete assigneeringud tuleks igal aastal eelarvesse kanda.
- (52) Ukraina rahastust laenudena antava toetuse osa puhul on asjakohane laiendada liidu eelarvelist tagatist, et katta Ukrainale kättesaadavaks tehtav finantsabi, mida on lubatud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 220 lõikele 1.¹⁹ Sellest tulenevalt tehakse nõukogu määruse (EL, Euratom) 2020/2093²⁰ muudatusega ettepanek võtta Ukrainale kuni 2027. aasta lõpuni kättesaadava finantsabi jaoks liidu eelarves kasutusele mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid ületavad vajalikud assigneeringud.
- (53) Järgides põhimõtet, et liidu eelarve kinnitatakse igal aastal, tuleks tagada võimalus kohaldada määruse (EL, Euratom) 2018/1046 kohaseid paindlikkusmeetmeid järgmisse eelarveaastasse ülekandmise ja uuesti kulukohustuste võtmise suhtes, et tagada liidu vahendite tõhus kasutamine, maksimeerides seeläbi rahastu kaudu kättesaadavaid liidu vahendeid.
- (54) Rahastamiskõlblikkuse piiranguid rahastu raames toetuse andmisel tuleks lubada tegevuse eripära tõttu või juhul, kui tegevus mõjutab julgeolekut või avalikku korda.
- (55) Et rahastu rakendamine oleks tõhus (sealhulgas hõlbustaks Ukraina integreerimist Euroopa väärtusahelatesse), peaksid kõik rahastu raames rahastatavad tärned ja hangitud materjalid pärinema liikmesriikidest, Ukrainast, Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osalistelt, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/947 I lisaga ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1529 I lisaga hõlmatud riikidest ning riikidest, mille jaoks komisjon on kehtestanud vastastikuse juurdepääsu välisabile Ukrainas (välja arvatud juhul, kui varustust ja materjale ei ole üheski neist riikidest võimalik hankida mõistlikel tingimustel).
- (56) Liit peaks otsima võimalusi olemasolevate vahendite kõige tõhusamaks kasutamiseks, et saavutada välistegevuse optimaalne mõju. See tuleks saavutada muude liidu välisrahastamisvahenditega seotud sidususe, järjepidevuse ja vastastikuse täiendavuse kaudu ning muude liidu poliitikavaldkondade ja programmidega seotud koostoime kaudu. Et maksimeerida kõigi sekkumiste mõju ühise eesmärgi saavutamisele, tuleks ette näha võimalus toetada rahastu raames teiste programmide meetmeid.
- (57) Liit peaks edendama mitmepoolset reeglitel ja väärtustel põhinevat lähenemisviisi üldistele hüvedele ja probleemidele ning tegema sellega seoses koostööd liikmesriikide, partnerriikide, rahvusvaheliste organisatsioonide ja teiste abiandjatega.

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

²⁰ COM(2023) 337 final.

- (58) Pidades silmas vajadust koordineerida Ukraina taastumisele, ülesehitamisele ja moderniseerimisele antavat rahvusvahelist toetust, peaks liikmesriikidel, kolmandatel riikidel, rahvusvahelistel organisatsioonidel, rahvusvahelistel finantsasutustel ja muudel allikatel olema võimalik rahastu rakendamises osaleda. Sellise osaluse suhtes tuleks kohaldada samu reegleid ja tingimusi ning neid tuleks käsitada sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 2 punkti a alapunkti ii ning punktide d ja e tähenduses.
- (59) Komisjon ja liikmesriigid peaksid tagama antava abi normidele vastavuse, sidususe, põhimõtteühtsuse ja vastastikuse täiendavuse, eelkõige korrapäraste konsultatsioonide ja sagedase teabevahetuse kaudu toetamistsükli eri etappides, sealhulgas kohalikul tasandil. Erinevate rahvusvaheliste abiandjate kohalolekut arvestades tuleks võtta ka vajalikke meetmeid, et tagada parem koordineerimine ja vastastikune täiendavus teiste abiandjatega, sealhulgas korrapäraste konsultatsioonide kaudu. Selleks tuleks sellise teabevahetuse jaoks kasutada asutustevahelist abi koordineerimise platvormi kui juba olemasolevat foorumit.
- (60) Käesoleva määruse suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 322 alusel vastu võetud horisontaalseid finantsreegleid. Need on sätestatud määruuses (EL, Euratom) 2018/1046 ning nendega määratakse eelkõige kindlaks menetlus eelarve kehtestamiseks ja selle täitmiseks toetuste, auhindade, hangete, eelarve kaudse täitmise, rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste, finantsabi ja välisekspertide tasustamise teel ning nähakse ette finantsjuhtimises osalejate vastutuse kontroll.
- (61) Käesoleva määrusega ette nähtud rahastamisliikide ja eelarve täitmise viiside valikul tuleks lähtuda nende suutlikkusest saavutada rahastu eesmärgid ja tulemused, võttes eelkõige arvesse kontrollikulusid, halduskoormust ja eeldatavat nõuete täitmata jätmise riski. Sealhulgas tuleks kaaluda kindlasummaliste maksete, ühtsete määrade ja ühikuhindade kasutamist, samuti kuludega sidumata rahastamist, millele on osutatud määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 125 lõikes 1.
- (62) Ukrainaga tuleks sõlmida raamleping, et kehtestada liidu ja Ukraina vahelise finantskoostöö põhimõtted, sealhulgas vajalikud mehhanismid kulude kontrollimiseks ja auditeerimiseks. Rahaliste vahendite eraldamise tingimuste kindlaksmääramiseks tuleks asjakohasel juhul sõlmida Ukrainaga ka rahastamis- ja laenulepingud.
- (63) Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 209 lõike 3 esimesest, teisest ja neljandast lõigust tuleks tagasimakseid ja rahastust saadud tulu käsitada rahastu või selle jätkuprogrammi sihtotstarbelise sisetuluna.
- (64) Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 213 lõike 4 punktist a tuleks Ukraina tagatise eraldiste ülejääki käsitada rahastu või selle jätkuprogrammi sihtotstarbelise sisetuluna.
- (65) Rahastu I samba raames tuleks rakendada Ukraina kava, mis sisaldab Ukraina reformi- ja investeerimiskava, millega saavutada rahastu üld- ja alaeesmärgid ja mis tuleks lõimida ka majandus- ja eelarvepoliitika raamistikku. Sellest sambast rahastuse saamiseks peavad olema rahuldavalt täidetud kavas sätestatud tingimused.
- (66) Ukraina peaks koostama kava sidusa, tervikliku ja piisavalt tasakaalustatud lahendusena riigi ülesehitamisele ja moderniseerimisele, toetades majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnaalast taastumist ning edenemist liiduga ühinemise suunas. Ukraina kava alusel saaks ka teised abiandjad määrata kindlaks Ukraina ülesehitamise prioriteetsed rahastamisvaldkonnad ning soodustada sel eesmärgil isevastutust,

sidusust ja täiendavaid sissemakseid. Selleks peaks Ukraina tagama, et kava hõlmab riigi taastamis-, ülesehitus- ja moderniseerimisvajadusi lõimitult, määrates kindlaks, millises ulatuses peaks liit kava meetmeid rahastu kaudu toetama. Kava koostamisel peaks Ukraina võtma arvesse toetust, mida antakse muude liidu programmide raames. Ukraina peaks kava välja töötama nii, et ka teised abiandjad saaksid aidata kaasa kava meetmete toetamisele, sealhulgas täiendades rahastus saadaval olevaid vahendeid.

- (67) Kuigi Ukraina kava peaks olema rahastu esimesest sambast antava toetuse alus, tuleks selles arvestada ka rahastu teisest ja kolmandast sambast antava toetusega. Teisest ja kolmandast sambast rahastatavad meetmed peaksid toetama kava eesmärgi ja rakendamist.
- (68) Ukraina kava peaks sisaldama reformi- ja investeerimismeetmeid koos kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete vahe-eesmärkidega, mis tagavad nende meetmete rahuldava täitmise, ning esialgse meetmete rakendamise ajakava. Alates 1. jaanuarist 2023 alustatud meetmed peaksid olema rahastamiskõlblikud.
- (69) Kavas tuleks sätestada tingimused, mis näitavad selles sisalduvate meetmete rakendamisel nõutavaid edusamme. Need tingimused peaksid olema kas kvalitatiivsed või kvantitatiivsed vahe-eesmärgid. Samuti tuleks need vahe-eesmärgid kavandada hiljemalt 31. detsembriks 2027, kuigi meetmete üldine lõpuleviimine võib toimuda ka pärast 2027. aastat. Võttes arvesse vajadust tagada Ukraina makrotasandi finantsstabiilsus, toetades samal ajal riigi taastumis-, ülesehitus- ja moderniseerimispuudlusi seoses liiduga ühinemisega, peaks kava eelkõige sisaldama tingimusi, mis on seotud i) oluliste nõuetega (nagu makrotasandi finantsstabiilsus, eelarve järelevalve ja avaliku sektori finantsjuhtimine), mille võib määratleda eesmärkide täitmise rahuldavat edenemist kajastavatena, ning ii) kavas sätestatud valdkondlike ja struktuurireformide ning investeeringutega. Maksed tuleks vastavalt struktureerida selliste tingimuste kategooriate ümber, kajastades rahastu eesmärgi.
- (70) Ukraina peaks kava koostamisel ja rakendamisel eelkõige arvesse võtma oma piirkondade ja kohalike omavalitsuste olukorda, pidades silmas nende majanduse taastamise ja ülesehitamise, reformide, moderniseerimise ja detsentraliseerimise vajadust, ning seda tuleks teha piirkondlike, kohalike, linna- ja muude avaliku sektori asutustega konsulteerides, järgides mitmetasandilise valitsemise põhimõtet ja alt üles lähenemisviisi. Sellega seoses peaks kava eelkõige edendama Ukraina piirkondade ja kohalike omavalitsuste majanduslikku, sotsiaalset, keskkonnavalast ja territoriaalset arengut, toetama detsentraliseerimisreformi kogu Ukrainas ja lähenemist liidu standarditele; samuti peaks see tagama kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamise otsuste tegemisse, mis käsitlevad toetuse kasutamist kohaliku tasandi ülesehitusel, ning tagama, et selliste omavalitsuste valitud ja rakendatud ülesehitusprojektid moodustavad piisavalt olulise osa toetusest.
- (71) Kava peaks sisaldama ka sellise Ukraina süsteemi kirjeldust, mille abil tulemuslikult ennetada, avastada ja kõrvaldada eeskirjade eiramisi, korrupsiooni, pettusi ja huvide konflikte rahastust eraldatud vahendite kasutamisel, ning korda, mille eesmärk on vältida rahastu raames ja muudest liidu programmidest ning muudelt abiandjatelt saadavat topeletrahastamist. Kava raames võetavad meetmed peaksid asjakohasel juhul aitama tagada tõhusa juhtimis- ja kontrollisüsteemi. Ukraina peaks selliseid meetmeid rakendama esialgseteks kuupäevadeks, mille võib olenevalt meetmest määrata ükskõik mis ajale rahastu rakendamisperioodi kestel.
- (72) Komisjon peaks hindama Ukraina kava käesolevas määruses sätestatud kriteeriumide loetelu alusel. Pidades silmas Ukraina kavale antava toetuse finantsmõju tähtsust,

tuleks rakendamisevolitused anda nõukogule. Kui kavale antakse positiivne hinnang, peaks komisjon esitama ettepaneku kava heakskiitmiseks nõukogu poolt.

- (73) Võttes arvesse ebakindlust ja rahastu rakendamise paindlikkuse vajadust, peaks Ukrainal olema võimalik esitada komisjonile põhjendatud palve teha ettepanek nõukogu rakendusotsuse muutmiseks, kui Ukrainal ei ole objektiivsete asjaolude tõttu enam võimalik kava kas osaliselt või täielikult (koos asjakohaste kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete vahe-eesmärkidega) ellu viia. Ka komisjon võib kokkuleppel Ukrainaga teha ettepaneku nõukogu rakendusotsuse muutmiseks, eelkõige selleks, et võtta arvesse kättesaadavate summade muutumist. Ukrainal peaks samuti olema võimalik esitada põhjendatud palve kava muutmiseks, sealhulgas tehes asjakohasel juhul ettepanekuid lisade kohta, et võtta arvesse täiendavaid rahalisi vahendeid, mis on kättesaadavad teistelt abiandjatelt või muudest allikatest, näiteks Venemaa külmutatud ja tõkestatud varadelt saadud tulu.
- (74) Ukraina kavale peaks olema võimalik anda rahalist toetust laenu vormis. Ukraina kiireloomulisi rahastamisvajadusi arvestades tuleks finantsabi anda mitmekesistatud rahastamisstrateegia alusel (mis on sätestatud määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklis 220a) ühtse rahastamismeetodina, mis peaks suurendama liidu võlakirjade likviidsust ning liidu emissioonide atraktiivsust ja kulutõhusust.
- (75) Pidades silmas Venemaa agressioonisõjast põhjustatud olukorda Ukrainas ja selleks, et toetada Ukrainat pikaajalise stabiilsuse saavutamisel, tuleks anda Ukrainale väga soodsatel tingimustel laene, mille maksimaalne tagasimaksetähtaeg on 35 aastat ja mille põhisumma tagasimaksmine ei alga enne 2034. aastat. Samuti tuleks teha erand määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 220 lõike 5 punktist e ja anda liidule võimalus katta ajavahemikul 1. jaanuarist 2024 kuni 31. detsembrini 2027 intressikulud (rahastamiskulud ja likviidsuse juhtimise kulud) ning loobuda halduskuludest (halduslike üldkulude teenuskulud), mille peaks muidu tasuma Ukraina. Toetust laenukasutuse kulutusteks tuleks anda rahastamisvahendina, mis tagab rahastust antava toetuse tulemuslikkuse määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 220 lõike 1 tähenduses.
- (76) Ukrainal peaks olema võimalik igal aastal taotleda intressitoetust ja halduskuludest loobumist.
- (77) Erandina määruse (EL) 2021/947 artikli 31 lõike 3 teisest lausest ei tohiks käesoleva määruse alusel laenudest tulenevat finantskohustust katta välistegevuse tagatisega. Rahastu laenutoetus peaks olema finantsabi määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 220 lõike 1 tähenduses. Võttes arvesse finantsriske ja eelarve katvust, ei tohiks rahastu raames laenude vormis antava rahalise abi jaoks ette näha eraldisi, mida kavatsetakse tagada üle ülemmäära, ning erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 211 lõikest 1 ei tohiks eraldiste määra kehtestada.
- (78) Oluline on tagada Ukrainale liidu toetuse andmisel nii paindlikkus kui ka programmeeritavus ja stabiilsus. Selleks peaksid rahastu raames tehtavad maksed toimuma kindlaksmääratud kvartaligraafiku kohaselt (tingimusel et rahalised vahendid on kättesaadavad), tuginedes Ukraina esitatud maksetaotlusele ja pärast seda, kui komisjon on kontrollinud, et asjaomased tingimused on rahuldavalt täidetud. Kui mõni tingimus ei ole kava heakskiitmise otsuses sätestatud esialgse ajakava kohaselt täidetud, peaks komisjon nendele tingimustele vastava summa maksest maha arvama. Vastavad välja maksmata jäetud vahendid võib välja maksta järgmise makseperioodi jooksul ja kuni 12 kuud pärast esialgses ajakavas sätestatud algset tähtaega, kui tingimused on täidetud.

- (79) Et Ukrainale oleks kättesaadav piisav rahastus, millega rahuldada oma makrotasandi finantsstabiilsuse vajadusi ning alustada riigi taastamist, ülesehitamist ja moderniseerimist, peaks Ukraina saama kuni 7 % tagastamatust rahalisest toetusest ja laenust eelmaksetena, tingimusel et rahalised vahendid on kättesaadavad ja rahastu raames riigile antava toetuse eeltingimused on täidetud.
- (80) Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 116 lõigetest 2 ja 5 tuleks kehtestada maksetähtaeg, mis algab Ukrainale väljamakseid lubava otsuse teatavakstegemise kuupäevast, ning välistada komisjonilt Ukrainale viivise maksmine.
- (81) Rahastu rakendamise läbipaistvus on liidu toetuse saamise oluline nõue. Ukraina peaks kaks korda aastas avaldama andmed isikute ja üksuste kohta, kes saavad Ukraina kava kohaste reformide ja investeeringute rakendamiseks rahalisi vahendeid enam kui 500 000 euroga samaväärses summas. Sellist teavet ei tohiks avaldada, kui avalikustamine võib ohustada asjaomaste isikute või üksuste õigusi ja vabadusi või tõsiselt kahjustada saajate ärihuve. Raamleping peaks sisaldama täpseid eeskirju ja ajakava Ukraina poolt andmete kogumiseks ning nende komisjonile ja OLAF-ile kättesaadavaks tegemise kohta, sealhulgas teabe vormi kohta.
- (82) Rahastu II samba raames tuleks luua investeerimisraamistik, mille eesmärk on toetada erasektori ettevõtete, kohalike omavalitsuste, riigi osalusega ettevõtete või muude osalejate tehtavaid taastamis- ja ülesehitusinvesteeringuid. Ukraina investeerimisraamistik peaks hõlmama Ukraina kavas kindlaks määratud prioriteete ning toetama selle eesmärgi ja rakendamist. Ukraina investeerimisraamistiku juhtimisse tuleks kaasata Ukraina ametiasutused.
- (83) Investeerimisraamistik peaks moodustama integreeritud rahastamispaketi, mis pakub Ukrainas rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste ja segarahastamistoimingute vormis rahastamisvõimet. Ukraina investeerimisraamistiku kohast toetust tuleks rakendada eelarve kaudse täitmise raames, kasutades eelkõige rahvusvaheliste finantsasutuste ja Euroopa arengut rahastavate asutuste finants- ja tehnilist suutlikkust, sealhulgas nende osalemist omavahenditega investeeringutega seotud riski katmises. Kuna Ukraina taaste- ja ülesehitusinvesteeringute mahukus nõuab riskide jagamist, peab liit looma sihtotstarbelise tagatissuutlikkuse – Ukraina tagatise. Ukraina tagatisega hõlmatud meetmeid rakendatakse kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 208 lõikega 4. Ekspordikrediidi agentuurid ja muud kaubanduse hõlbustamise toetust pakkuvad finantsasutused võivad tegutseda finantsvahendajatena. Ukraina tagatise rakendamisel ja haldamisel peaks komisjon tagama tiheda koordineerimise toetusega, mida antakse määrusega (EL) 2021/947 loodud Euroopa Kestliku Arengu Fondist+.
- (84) Rahastust antava toetuse paindlikkust tuleks suurendada, nähes ette Ukraina tagatise (mida võidakse anda järk-järgult) paindliku rakendamise. On asjakohane teha erand määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 211 lõike 2 teisest lausest, et eraldiste moodustamine kuni 31. detsembrini 2027 oleks võrdne antud tagatisele vastava eraldiste summaga, mitte eraldiste kogusummaga. Erand peaks hõlmama ka võimalust moodustada eraldised järk-järgult, et võtta arvesse rahastu eesmärgi toetavate rahastamis- ja investeerimistoimingute valikul ja rakendamisel tehtud edusamme, mitte määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 211 lõike 2 teise lõigu teises lauses osutatud finantselgitust.
- (85) Selleks et kõnealuse samba vahendeid tõhusalt kasutada, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, millega muuta Ukraina tagatise eraldiste määra. On eriti

oluline, et komisjon korraldaks oma ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil. Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel peaks komisjon tagama asjaomaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning sobiva edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

- (86) Rahastu III sambast antava toetuse peamine eesmärk peaks olema järkjärguline vastavusse viimine liidu eeskirjade, standardite, poliitika ja tavadega, pidades silmas tulevast liidu liikmesust, aidates seeläbi kaasa Ukraina kava rakendamisele. Selles tuleks arvesse võtta ka selliste rahvusvaheliste organite nagu Euroopa Nõukogu ja Veneetsia komisjoni asjakohaseid soovitusi. Toetuse eesmärk peaks olema ka sidusrühmade, sealhulgas tööturu osapoolte, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja kohalike võimude suutlikkuse suurendamine.
- (87) Määruse (EL, Euratom) 2018/1046, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 883/2013 ning nõukogu määruste (EÜ, Euratom) nr 2988/95, (Euratom, EÜ) nr 2185/96 ja (EL) 2017/1939 kohaselt tuleb liidu finantshuve kaitsta proportsionaalsete meetmetega, sealhulgas selliste meetmetega, mis käsitlevad rikkumiste, kelmuste, pettuste, huvide konfliktide ja topeltrahastamise ärahoidmist, avastamist, kõrvaldamist ja uurimist ning kaotatud, alusetult makstud või ebaõigesti kasutatud summade sissenõudmist.
- (88) Eelkõige peaks Euroopa Pettustevastasel Ametil (OLAF) olema vastavalt määrustele (Euratom, EÜ) nr 2185/96 ja (EL, Euratom) nr 883/2013 õigus korraldada haldusjuurdlust, sealhulgas kohapealseid pistelisi kontrole ja inspekteerimisi, et teha kindlaks, kas on esinenud pettusi, korruptsiooni või muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust.
- (89) Kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2018/1046 tuleks komisjonile, OLAF-ile, Euroopa Kontrollikoja ja asjakohasel juhul Euroopa Prokuratuurile (EPPO) anda vajalikud õigused ja juurdepääs, sealhulgas kolmandate isikute poolt, kes on kaasatud liidu vahendite rakendamisse. Ukraina peaks komisjonile teada andma ka rahaliste vahendite kasutamise seotud eeskirjade eiramisest.
- (90) Ukraina jaoks on olulised reformiprioriteedid sisekontrollisüsteemide tugevdamine, korruptsioonivastane võitlus, läbipaistvuse, hea juhtimistava ja tõhusa avaliku sektori finantsjuhtimise edendamine ning seda tuleks rahastust toetada.
- (91) Komisjon peaks tagama liidu finantshuvide tulemusliku kaitsmise rahastu kasutamisel. Selleks tuleks luua sõltumatu audiitornõukogu, kes annaks komisjonile teavet vahendite võimaliku halva haldamise kohta. Selline teave tuleks teha kättesaadavaks OLAF-ile ja asjakohasel juhul asjaomastele Ukraina ametiasutustele. Komisjonil peaks olema õigus liidu delegatsiooni abiga kontrollida, kuidas Ukraina rakendab rahalisi vahendeid kogu projekti käigus. Audiitornõukogu peaks tagama korrapärase dialoogi ja koostöö Euroopa Kontrollikojaga.
- (92) Kuigi võttes arvesse proportsionaalsuse põhimõtet ja rahastu toimimise konkreetseid tingimusi, vastutab rahastu rakendamise eest kooskõlas kohaldatavate standarditega Ukraina, peaks komisjonil olema võimalik nõuda Ukrainalt sellega seoses piisavat kindlust. Selleks peaks Ukraina võtma kavas kohustuse parandada oma praegust juhtimis- ja kontrollisüsteemi ning nõuda sisse väärkasutatud summad. Ukraina peaks looma seiresüsteemi, mille kogutud teavet kasutatakse iga-aastase eduaruande koostamiseks. Ukraina peaks rahastust toetatavate meetmetega seoses koguma andmeid ja teavet, mille alusel ennetada, avastada ja kõrvaldada eeskirjade eiramisi, pettusi, korruptsiooni ja huvide konflikte. Raamlepingus ning rahastamis- ja

laenulepingutes tuleks sätestada Ukraina kohustused tagada Ukraina kava meetmete rakendamiseks rahalisi vahendeid saavate isikute ja üksuste kohta piisavate andmete kogumine ja kogutud andmete kättesaadavus.

- (93) Liidu finantshuve tuleks kaitsta ka siis, kui vahendeid rakendatakse eelarve otsese täitmise raames toetuste ja hangete kaudu ning eelarve kaudse täitmise raames koos sambapõhiselt hinnatud üksustega, eelkõige rahastu teisest ja kolmandast sambast.
- (94) Rahastust antava abi rakendamiseks tuleks vastu võtta tööprogrammid.
- (95) Ukraina kommunikatsioonisuutlikkust tuleks suurendada, et tagada tugeva, vaba ja mitmekesise meedia olemasolu ning üldsuse toetus liidu väärtustele ja võimalikult liidu liikmesusest tulenevale kasule ja kohustustele ning nende mõistmine, võideldes samal ajal desinformatsiooniga. Samuti tuleks tagada liidu rahastamise nähtavus.
- (96) Komisjon peaks tagama, et kasutusele võetakse selged seire- ja hindamismehhanismid, mis tagaksid liidu eelarve täitmisel tulemusliku vastutuse ja läbipaistvuse ning käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks tehtavate edusammude tulemusliku hindamise.
- (97) Komisjon peaks Ukraina rahastu raames antava toetuse rakendamist hindama igal aastal. See peaks võimaldama käesoleva määrusega loodud komiteel saada komisjoni abistamiseks piisavat teavet. Rakendamise tulemuslikuks seireks peaks Ukraina kord aastas esitama rakendamise kohta eduaruande. Sellised valitsuse koostatud aruanded peaksid asjakohaselt kajastuma Ukraina tegevuskavas. Rahastu teisest ja kolmandast sambast antavate liidu rahaliste vahendite saajatele tuleks kehtestada proportsionaalsed aruandlusnõuded.
- (98) Et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks kasutada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011.²¹
- (99) Komisjon võtab nõuetekohaselt arvesse nõukogu otsust 2010/427/EL ja asjakohasel juhul Euroopa välisteenistuse rolli, eelkõige liidu toetuse eeltingimuse täitmise seires, Ukraina kava hindamisel ja Ukraina investeerimisraamistiku kohta nõuandeid kogudes.
- (100) Kuna käesoleva määruse eesmärke ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (101) Selleks et tagada asjaomases poliitikavaldkonnas toetuse andmise järjepidevus, peaks käesolev määrus jõustuma võimalikult kiiresti – järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

I PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 1 *Reguleerimisese*

1. Käesoleva määrusega luuakse Ukraina rahastu (edaspidi „rahastu“).

Selles sätestatakse rahastu eesmärgid, rahastamine, eelarve aastateks 2024–2027 ning selle raames liidu poolt antava rahastuse vormid ja reeglid.

2. Rahastu raames antakse Ukrainale abi järgmisest kolmest sambast:

- (a) I sammas: rahaline toetus, mida antakse Ukrainale Ukraina kava elluviimiseks vajalike reformide ja investeeringute tegemiseks ning riigi makrotasandi finantsstabiilsuse säilitamiseks, nagu on sätestatud III peatükis;
- (b) II sammas: spetsiaalne Ukraina investeerimisraamistik, et toetada investeeringuid ja tagada rahastuse kättesaadavus, nagu on sätestatud IV peatükis;
- (c) III sammas: tehniline abi ja sellega seotud toetus Ukrainale ELiga ühinemiseks vajalike reformide kavandamiseks ja elluviimiseks ning Ukraina haldussuutlikkuse suurendamiseks, samuti muu asjaomane tegevus, nagu on sätestatud V peatükis.

Artikkel 2 *Mõisted*

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. „raamleping“ – komisjoni ja Ukraina vahel sõlmitud kokkulepe, milles sätestatakse Ukraina ja komisjoni vahelise finantskoostöö põhimõtted käesoleva määruse alusel;
2. „meetmed“ – III peatükis sätestatud Ukraina kava kohased reformid ja investeeringud;
3. „tingimused“ – kvalitatiivsed või kvantitatiivsed vahe-eesmärgid majandus- ja finantsstabiilsuse säilitamiseks või III peatükis sätestatud Ukraina kava kohaste reformide ja investeeringute elluviimiseks;
4. „segarahastamistoiming“ – liidu eelarvest toetatav toiming, mille puhul kombineeritakse liidu eelarvest antav tagastamatu või tagastatav toetus või mõlemad arengut rahastavate asutuste või muude avalik-õiguslike või erasektori finantsasutuste ja investorite antava tagastatava toetusega.

Artikkel 3
Ukraina rahastu eesmärgid

1. Rahastu üldeesmärgid on toetada Ukrainat:
 - a) sõja sotsiaalsete, majanduslike ja keskkonnaalaste tagajärgedega tegelemisel, aidates seeläbi kaasa riigi taastamisele, ülesehitamisele ja moderniseerimisele;
 - b) sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnaalase vastupanuvõime edendamisel ning järkjärgulisel integreerumisel liidu ja maailma majandusse ja turgudele;
 - c) järkjärgulisel liidu eeskirjade, standardite, poliitika ja tavadega (edaspidi „õigustik“) lõimumisel teel liidu liikmesuse poole, aidates seeläbi kaasa vastastikusele stabiilsusele, julgeolekule, rahule, jõukusele ja kestlikkusele.
2. Rahastu alaeesmärgid on:
 - a) aidata säilitada riigi makrotasandi finantsstabiilsus ning leevendada Ukraina välis- ja siserahastamisraskusi;
 - b) taastada ja moderniseerida sõjas kahjustatud taristut (nt energiataristu, veesüsteemid, riigisisesed ja piiriülesed transpordivõrgud, sealhulgas raudteed, maanteed, sillad ja piiriületuspunktid) ning edendada kaasaegset, täiustatud ja vastupanuvõimelist taristut; taastada toidutootmissuutlikkus; aidata lahendada sõjast tulenevaid sotsiaalseid probleeme, sealhulgas selliste konkreetsete rühmade puhul nagu sõjaveteranid, riigisisesed põgenikud, üksikvanemad, puudega inimesed, vähemused ja muud haavatavad isikud; aidata kaasa demineerimisele;
 - c) edendada üleminekut kestlikule ja kaasavale majandusele ning stabiilsele investeerimiskeskonnale; toetada Ukraina integreerimist ühtsesse turgu; remontida, taastada ja täiustada sotsiaalset taristut, näiteks elamuid, tervishoiuasutusi, koole ja kõrgharidusasutusi ning teadustaristut; hoogustada majanduslikku ja sotsiaalset arengut, pöörates erilist tähelepanu naistele ja noortele, sealhulgas kvaliteetse hariduse, koolituse, ümberõppe ja oskuste täiendamise ning tööhõivepoliitika kaudu, sealhulgas teadlaste jaoks; toetada kultuuri ja kultuuripärandit; tugevdada strateegilisi majandussektoreid ning toetada investeringuid ja erasektori arengut, keskendudes väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, innovatsioonile, samuti põllumajandusele ja maaelu arengule, vesiviljelusele ja kalandusele; restruktureerida Ukraina finantsturud, sealhulgas pangandussektor ja kapitaliturud; suurendada siseriiklike tulude kasutuselevõtmist; suurendada Ukraina kaubandusvõimekust;
 - d) tugevdada veelgi õigusriigi põhimõtet, demokraatiat, inimõiguste ja põhivabaduste austamist, sealhulgas edendades sõltumatut kohtusüsteemi, kindlustades julgeolekut ning võideldes pettuste, korruptsiooni, organiseeritud kuritegevuse, rahapesu, maksudest kõrvalehoidmise ja maksupettuste vastu; tagada rahvusvahelise õiguse järgimine; suurendada meediavabadust ja akadeemilist vabadust ning luua kodanikuühiskonnale soodne keskkond; edendada sotsiaaldialoogi; edendada mittediskrimineerimist ja sallivust, et tagada ja võimendada vähemuste õiguste austamist ning edendada soolist võrdsõiguslikkust; suurendada avaliku halduse tulemuslikkust ning toetada läbipaistvust, struktuurireforme ja head valitsemistava kõikidel tasanditel, sealhulgas riigi rahanduse juhtimisel ning riigihangete ja riigiabi valdkonnas;

toetada algatusi ja organeid, mis on seotud rahvusvahelise õiguse toetamise ja täitmise tagamisega Ukrainas;

- e) arendada ja hoogustada kestlikku rohepööret kõigis majandussektorites, sealhulgas üleminekut riigi majanduse CO₂ heite vähendamisele; edendada digiüleminekut kui kestliku arengu ja kaasava majanduskasvu eeldust;
- f) toetada detsentraliseerimist ja kohalikku arengut.

Artikkel 4 *Üldpõhimõtted*

1. Rahastu raames tehtav koostöö põhineb arengu tulemuslikkuse põhimõtetel ja edendab nende järgimist kõigis valdkondades, kus see on asjakohane: Ukraina isevastutus arenguprioriteetide eest, keskendumine tulemustele, kaasavad arengupartnerlused, läbipaistvus ja vastastikune aruandekohustus. Koostöö peab põhinema vahendite tulemuslikul ja tõhusal jaotamisel ja kasutamisel.
2. Rahastust antav toetus lisandub muudest liidu programmidest ja rahastamisvahenditest antavale toetusele. Käesoleva määruse alusel rahastamiskõlblik tegevus võib saada toetust ka muudest liidu programmidest ja rahastamisvahenditest, kui selline toetus ei kata samu kulusid.
3. Et edendada oma tegevuse ja algatuse vastastikust täiendavust ja tõhusust, teevad komisjon ja liikmesriigid koostööd ja püüavad vältida dubleerimist käesoleva määruse alusel antava abi ning liidu, liikmesriikide, kolmandate riikide, mitmepoolsete ja piirkondlike organisatsioonide ja üksuste (näiteks rahvusvaheliste organisatsioonide ja asjaomaste rahvusvaheliste finantsasutuste, asutuste ja liiduväliste abiandjate) antava muu abi vahel, kooskõlas välisabi valdkonna tegevuse jõulisemaks koordineerimiseks kehtestatud põhimõtetega, sealhulgas tõhustatud koordineerimise kaudu liikmesriikidega kohalikul tasandil ning poliitika ja korra ühtlustamise kaudu, eelkõige rahvusvaheliste arengu tulemuslikkuse põhimõtete ühtlustamise kaudu.
4. Rahastu raames toimivas tegevuses peavoolustatakse kliimamuutuste leevendamist ja nendega kohanemist, keskkonnakaitset, inimõigusi, demokraatiat, soolist võrdsõiguslikkust ja vajaduse korral katastroofiohu vähendamist ning toetatakse kestliku arengu eesmärkide saavutamist, edendades integreeritud meetmeid, mis võivad luua kaasnevaid hüvesid ja täita sidusalt mitut eesmärki. Selle juures tuleks vältida varade kasutuskõlbmatuks muutumist ning juhinduma põhimõtetest „ei kahjusta oluliselt“ ja „mitte kedagi ei tohi kõrvale jätta“, samuti kestlikkuse integreerimise lähenemisviisist, mis on Euroopa rohelise kokkuleppe alus.
5. Rahastu raames ei toetata tegevusi ega meetmeid, mis on vastuolus Ukraina riikliku energia- ja kliimakavaga (kui see on olemas) või Pariisi kokkuleppe kohase Ukraina riiklikult kindlaksmääratud panusega, millega edendatakse investeeringuid fossiilkütustesse või millel on märkimisväärne kahjulik mõju keskkonnale või kliimale, välja arvatud juhul, kui sellised tegevused või meetmed on rangelt vajalikud rahastu eesmärkide saavutamiseks, võttes arvesse vajadust taastada ja moderniseerida sõja tõttu kahjustatud taristu nii, et see oleks vastupanuvõimeline, ning kui nendega kaasnevad asjakohasel juhul sobivad meetmed sellise mõju vältimiseks, ennetamiseks või vähendamiseks ja võimaluse korral korvamiseks.
6. Kooskõlas kaasava partnerluse põhimõttega püüab komisjon asjakohasel juhul tagada, et asjaomaste sidusrühmadega – sealhulgas kohalike ja piirkondlike võimude,

sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega – konsulteeritakse nõuetekohaselt ning et neile on õigel ajal kättesaadav asjakohane teave, nii et neil oleks oluline osa rahastust toetatavate meetmete kavandamisel ja rakendamisel ning nende järelevalves. Komisjon edendab eelkõige piirkondlike, kohalike, linna- ja muude avaliku sektori asutuste kaasamist kooskõlas mitmetasandilise valitsemise põhimõttega ja võttes arvesse alt üles lähenemisviisi. Komisjon soodustab koordineerimist asjaomaste sidusrühmade vahel.

7. Komisjon aitab koostöös liikmesriikide ja Ukrainaga täita liidu kohustust suurendada abi andmise läbipaistvust ja asjaomast aruandekohustust (sealhulgas edendades sisekontrollisüsteemide ja pettustevastase poliitika rakendamist ja karmistamist ning tehes teabe abi mahu ja jaotuse kohta kättesaadavaks veebipõhistes andmebaasides) ning tagab, et andmed on võrreldavad, hõlpsalt kättesaadavad ning neid on lihtne jagada ja avaldada.

Artikkel 5

Liidu toetuse eeltingimus

1. Rahastust Ukrainale antava toetuse eeltingimus on see, et Ukraina jätkab tulemuslike demokraatlike mehhanismide, sealhulgas parlamentaarse mitmeparteisüsteemi ja õigusriigi põhimõtete järgimist ja austamist ning tagab inimõiguste, sealhulgas vähemuste õiguste austamise.
2. Komisjon seirab lõikes 1 sätestatud eeltingimuse täitmist enne rahastust Ukrainale väljamaksete tegemist ja kogu rahastust toetuse andmise perioodil, võttes nõuetekohaselt arvesse komisjoni korralist laienemisaruannet. Komisjon võib võtta vastu otsuse, milles järeldatakse, et see tingimus ei ole täidetud, ning eelkõige peatada artiklis 25 osutatud maksed, olenemata artikli 15 lõikes 2 osutatud tingimuste täitmisest. Oma hinnangus võtab komisjon arvesse ka olukorda Ukrainas ja sõjaseisukorra väljakuulutamise tagajärgi Ukrainas.

II PEATÜKK

Rahastamine ja rakendamine

Artikkel 6

Eelarve

1. Ukraina rahastu rakendamiseks vajalikud vahendid peavad olema kättesaadavad kooskõlas nõukogu määruse (EL, Euratom) 2020/2093 artikliga 10b järgmises esialgses jaotuses:
 - a) 78 % tagastamatu rahalise toetusena vastavalt käesoleva määruse III peatükile;
 - b) 16 % IV peatüki kohaste kulude jaoks;
 - c) 5 % V peatüki kohaste kulude jaoks;
 - d) kuni 1 % käesoleva artikli lõike 5 kohaste kulude jaoks.
2. III peatüki kohane rahaline toetus laenuna on kättesaadav kuni 50 000 000 000 euro ulatuses ajavahemikul 1. jaanuarist 2024 kuni 31. detsembrini 2027.

Laenude väljamaksete kogusumma puhul võetakse arvesse lõike 1 kohaselt kättesaadavaks tehtud summasid ja lõikes 3 osutatud summat.

3. Lõigete 1 ja 2 kohaselt kättesaadavaks tehtud vahendite summa ei tohi ajavahemikul 2024–2027 ületada 50 000 000 000 eurot.
4. Lõikes 1 osutatud toetuse rahastamiseks võib teha täiendavaid sissemaksid kooskõlas artikliga 7.
5. Lõike 1 punktis d ja punktis 4 osutatud vahendeid võib kasutada rahastu rakendamiseks antava tehnilise ja haldusabi jaoks, näiteks ettevalmistavaks tegevuseks, seireks, kontrolliks, auditeerimiseks ja hindamiseks, mis on vajalikud rahastu haldamiseks ja eesmärkide saavutamiseks, eelkõige uuringuteks, ekspertide kohtumisteks, konsultatsioonideks Ukraina ametiasutustega, konverentsideks, sidusrühmadega konsulteerimiseks, teabe- ja kommunikatsioonimeetmeteks, sealhulgas kaasavaks teavitustegevuseks, ning käesoleva määruse eesmärkidega seotud liidu poliitiliste prioriteetide tutvustamiseks, IT-võrkudega seotud kulutusteks, mis keskenduvad infotöölusele ja -vahetusele, tööalaselt kasutatavateks infotehnoloogiavahenditeks ning kõikide muude tehnilise ja haldusabi kulude jaoks, mis komisjonil tekivad seoses rahastu juhtimisega ja kuludega peakorteris ja liidu delegatsioonides. Samuti võib katta kulusid, mis on seotud sellise toetava tegevusega nagu projektide kvaliteedikontroll ja kohapealne seire, ning reformide ja investeringute hindamisel ja rakendamisel kasutatavate ekspertide ja kogemusnõustamise kulusid.

Artikkel 7

Rahastu täiendavad rahalised vahendid

1. Liikmesriigid, kolmandad riigid, rahvusvahelised organisatsioonid, rahvusvahelised finantsasutused või muud allikad võivad teha rahastusse täiendavaid rahalisi panused. Sellist osalust käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 2 punkti a alapunkti ii ning punktide d ja e tähenduses.

Artikli 6 kohastele rahastu vahenditele lisatakse täiendavad summad, mis on saadud sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 5 tähenduses asjaomaste liidu õigusaktide alusel, mis on seotud piiravate meetmetega, mis tulenevad Venemaa tegevusest Ukraina olukorra destabiliseerimisel.
2. Lõikes 1 osutatud vahendite rakendamisel järgitakse samu eeskirju ja tingimusi kui artikli 6 lõikes 1 osutatud summa puhul.
3. Osalus Ukraina tagatistes ja IV peatüki kohastes rahastamisvahendites toimub kooskõlas artikliga 28.

Artikkel 8

Liidu rahastamise rakendamine ja vormid

1. Rahastut rakendatakse kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2018/1046 kas eelarve otsese täitmise või eelarve kaudse täitmise raames koostöös määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 62 esimese lõigu punktis c osutatud üksustega.
2. Liidu rahalisi vahendeid võib anda määruks (EL, Euratom) 2018/1046 sätestatud vormis, täpsemalt toetuste, auhindade, hangete, eelarvetoetuse, rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste, segarahastamistoimingute ja finantsabina.

3. Rahastamisvahendeid, eelarvelisi tagatise ja segarahastamistoiminguid, milles on ühendatud rahastamisvahenditest pärinev toetus või rahastu alla kuuluvad eelarvelised tagatised, rakendatakse kooskõlas X jaotises, eelkõige määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklis 208 ning artikli 209 lõigetes 1, 2 ja 4 sätestatud põhimõtetega. Olenevalt nõutavast tegevus- ja finantssuutlikkusest võib eelarvelise tagatise vastaspool või rahastamisvahendeid rakendav volitatud üksus olla Euroopa Investeerimispank või Euroopa Investeerimisfond, Euroopa mitmepoolne finantsasutus, näiteks Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank, või Euroopa kahepoolne finantseerimisasutus, näiteks arengupangad. Võimaluse korral täiendatakse rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste ja segarahastamistoimingute rakendamist rahastust täiendava rahalise toetusega, mida annavad kas liikmesriigid või kolmandad osalised.

Artikkel 9 *Raamleping*

1. Komisjon sõlmib Ukrainaga rahastu rakendamise raamlepingu, milles sätestatakse erikord seoses rahastu vahendite haldamise, kontrolli, järelevalve, seire, hindamise, aruandluse ja auditeerimisega ning eesmärgiga ennetada, uurida ja kõrvaldada eeskirjade eiramist, pettusi, korruptsiooni ja huvide konflikte. Raamlepingut täiendavad artikli 10 kohased rahastamislepingud ja artikli 21 kohased laenulepingud, milles sätestatakse rahastu raames antava rahastamise haldamise ja rakendamise kord.
2. Ukrainale antakse toetust alles pärast raamlepingu ning asjaomaste rahastamis- ja laenulepingute jõustumist (välja arvatud artiklis 24 osutatud sildrahastus).
3. Ukrainaga sõlmitud raamleping, rahastamislepingud ja laenuleping üheskoos ning liidu rahalisi vahendeid saavate isikute ja üksustega sõlmitud lepingud tagavad, et määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklis 129 sätestatud kohustusi on võimalik täita.
4. Raamlepinguga kehtestatakse üksikasjalikud sätted eelkõige alljärgneva kohta:
 - a) Ukraina võetav kohustus minna üle tõhusamate ja tulemuslikumate kontrollisüsteemide kasutamisele ning hoogustada võitlust rahapesu, terrorismi rahastamise, maksustamise vältimise, maksupettuste ja maksudest kõrvalehoidmise vastu;
 - b) rahastu raames antava liidu rahastuse kontrolli, järelevalve, seire, hindamise, aruandluse ja auditeerimisega seotud tegevus, samuti uurimised, pettustevastased meetmed ja koostöö;
 - c) Ukrainale rahaliste vahendite eraldamise kontrollinõuded;
 - d) maksude, tollimaksude ja muude lõivudega seotud eeskirjad kooskõlas määruse (EL) 2021/947 artikli 27 lõigetega 9 ja 10;
 - e) artiklis 34 osutatud audiitornõukogu kohustuste tunnustamine ning Ukraina ja kogu vahelise koostöö kord;
 - f) rahastust antavaid liidu vahendeid haldavate isikute ja üksuste kohustus teavitada viivitamata audiitornõukogu, komisjoni ja OLAFi kahtlustatavatest ja tegelikest eeskirjade eiramise, pettuse, korruptsiooni ja huvikonflikti juhtumitest ning nende järelmeetmetest;

- g) komisjoni õigus jälgida rahastuga seoses kogu projektitsükli jooksul Ukraina ametiasutuste tegevust, muu hulgas projektide valiku ja lepingu sõlmimise menetlusi (sealhulgas riigihangete puhul), osaleda asjakohasel juhul selles vaatljana ja anda täiustamissoovitusi ning Ukraina ametiasutuste võetav kohustus teha kõik endast olenev, et rakendada komisjoni soovitusi ja anda selle rakendamise kohta aru;
- h) artikli 33 lõikes 2 osutatud kohustused, sealhulgas täpsed reeglid ja ajakava, mille kohaselt Ukraina andmeid kogub ning need komisjonile ja OLAF-ile kättesaadavaks tehakse;
- i) Ukraina kohustus edastada komisjonile elektrooniliselt artiklis 26 osutatud andmed;
- j) kord, millega tagatakse, et laenutoetuse väljamaksetaotlused jäävad olemasoleva laenusumma piiresse, võttes arvesse artikli 6 lõiget 2.

Artikkel 10 *Rahastamislepingud*

1. III ja V peatüki kohta sõlmitakse rahastamislepingud. Neis sätestatakse Ukraina vastutus ja kohustused liidu vahendite kasutamisel, sealhulgas määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklis 129 sätestatud kohustused. Samuti sätestatakse neis tagastamatu rahalise toetuse maksmise tingimused, sealhulgas seoses artikli 9 lõike 4 punktides a ja c osutatud sisekontrollisüsteemidega. Rahastamislepingutes sätestatakse ka liidu õigused ja kohustused.
2. Rahastamislepingud peavad sisaldama eeskirju, mis käsitlevad komisjonile aru andmist selle kohta, kuidas tegevus toimub ja kas artikli 15 lõikes 2 nimetatud tingimused on täidetud.

Artikkel 11 *Eeskirjad isikute ja üksuste rahastamiskõlblikkuse, tarnete ja materjalide päritolu ning rahastuga seotud piirangute kohta*

1. Osalemine hankemenetluses, toetuste andmise menetluses ja auhinnakonkursil seoses rahastu raames rahastatavate meetmetega on avatud rahvusvahelistele ja piirkondlikele organisatsioonidele ning kõigile füüsilistele isikutele, kes on järgmiste riikide kodanikud, ja juriidilistele isikutele, kelle tegelik asukoht on järgmistes riikides:
 - a) liikmesriigid, Ukraina, Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osalised ning määruse (EL) 2021/947 I lisaga ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1529 I lisaga hõlmatud riigid²²;
 - b) riigid, mille puhul komisjon on kehtestanud välisabi vastastikuse kättesaadavuse Ukrainas.
2. Lõike 1 punktis b osutatud vastastikuse kättesaadavuse võib lubada vähemalt üheks aastaks, kui riik annab võrdsetel tingimustel rahastamiskõlblikkuse liidu ja rahastuga seoses rahastamiskõlblike riikide üksustele.

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. septembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/1529, millega luuakse ühinemiseelse abi instrument (IPA III) (ELT L 330, 20.9.2021, lk 1).

Komisjon teeb otsuse vastastikuse kättesaadavuse kohta pärast Ukrainaga konsulteerimist.

3. Kõik käesolevast rahastust toetatavad tarned ja hangitud materjalid peavad pärinema mõnest lõike 1 punktides a ja b osutatud riigist, välja arvatud juhul, kui neid ei ole üheski neist riikidest võimalik hankida mõistlikel tingimustel. Lisaks kohaldatakse lõikes 7 sätestatud piirangueeskirju.
4. Käesoleva artikli kohaseid rahastamiskõlblikkuse eeskirju ei kohaldata rahastamiskõlbliku töövõtja või (asjakohasel juhul) alltöövõtja palgatud või muul viisil seadusliku lepinguga seotud füüsiliste isikute suhtes ja nendega ei tekitata nimetatutele kehtivaid kodakondsusega seotud piiranguid, välja arvatud juhul, kui kodakondsusega seotud piirangud põhinevad lõikes 7 sätestatud eeskirjadel.
5. Meetmete puhul, mida kaasrahastab üksus või mida rakendatakse eelarve otsese või kaudse täitmise raames koos määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 62 lõike 1 punktis c osutatud üksustega, või meetmete puhul, mida Ukraina üksused rakendavad käesoleva määruse III peatüki alusel, kohaldatakse lisaks käesoleva artikli alusel kehtestatud normidele ka nende üksuste või Ukraina rahastamiskõlblikkuse eeskirju, sealhulgas (asjakohasel juhul) käesoleva artikli lõikega 7 ette nähtud ja nende üksustega sõlmitud rahastamislepingutes ja lepingulistest dokumentides nõuetekohaselt kajastatud piiranguid.
6. Kui artikli 7 kohaselt sihtotstarbelisest välistulust täiendavaid sissemaksid tehes kohaldatakse lisatoetust andva isikuga sõlmitud lepingus sätestatud rahastamiskõlblikkuse eeskirju koos käesoleva artikli lõikes 7 sätestatud eeskirjadega piirangute kohta.
7. Lõigetes 1 ja 3 osutatud rahastamiskõlblikkuse eeskirju, tarnete ja materjalide päritolu ning lõikes 4 osutatud füüsiliste isikute kodakondsust võib piirata hankemenetlustes osalevate juriidiliste isikute kodakondsuse, geograafilise asukoha või laadi ning tarnete ja materjalide geograafilise päritolu alusel järgmistel juhtudel:
 - a) kui sellised piirangud on vajalikud tegevuse või konkreetse hankelepingu eripära ja/või eesmärkide tõttu ja/või kui need piirangud on vajalikud meetme tulemuslikuks rakendamiseks;
 - b) kui meede või hankeleping mõjutab julgeolekut või avalikku korda, eelkõige seoses liidu, selle liikmesriikide või Ukraina strateegiliste varade ja huvidega, sealhulgas digitaristu, side- ja infosüsteemide ning nendega seotud tarneahelate terviklikkuse kaitsega.
8. Mitterahastamiskõlblikest riikidest pärit pakkujaid, taotlejaid ja kandidaate võib käsitada rahastamiskõlblikena hädavajadusel või juhul, kui vajalikud teenused ei ole rahastamiskõlblike riikide või territooriumide turul kättesaadavad, või muudel põhjendatud juhtudel, kui rahastamiskõlblikkuse eeskirjade kohaldamine muudaks meetme elluviimise võimatuks või ülemäära raskeks.

Artikkel 12

Ülekantud assigneeringud, iga-aastased osamaksed, kulukohustuste assigneeringud, eelarvelise tagatise ülejääk, tagasimaksed ja rahastamisvahenditest saadav tulu

1. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 12 lõikest 4 kantakse rahastu kasutamata kulukohustuste assigneeringud ja maksete assigneeringud automaatselt üle järgmisse aastasse ning neid võib kulukohustustega siduda ja kasutada vastavalt

kuni järgmise eelarveaasta 31. detsembrini. Üle kantud summat kasutatakse järgmisel eelarveaastal esimesena.

2. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu kulukohustuste assigneeringutest, mis on määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 12 lõike 6 kohaselt üle kantud.
3. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 (assigneeringute uuesti kättesaadavaks tegemise kohta) artiklist 15 tehakse rahastuga seotud meetme täieliku või osalise rakendamata jätmise tõttu vabastatud kulukohustuste summale vastavad kulukohustuste assigneeringud uuesti kättesaadavaks selle eelarverea jaoks, kust need pärinevad.
4. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 209 lõike 3 esimesest, teisest ja neljandast lõigust käsitatakse käesoleva määruse alusel loodud rahastamisvahendite tulusid ja tagasimakseid rahastu või sellele järgneva programmi sihtotstarbelise sisetuluna määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 5 tähenduses.
5. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 213 lõike 4 punktist a käsitatakse Ukraina tagatise eraldiste ülejääki rahastu või sellele järgneva programmi sihtotstarbelise sisetuluna määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 5 tähenduses.
6. Pikemalt kui ühe eelarveaasta vältel toimuvate tegevustega kaasnevad eelarvelised kulukohustused võib jagada aastasteks osamakseteks mitmele aastale, kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 112 lõikega 2.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud meetmete suhtes ei kohaldata määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 114 lõike 2 kolmandat lõiku.

Artikkel 13

Erakorraline rahastamine

1. Nõuetekohaselt põhjendatud erandlikel asjaoludel, eelkõige juhul, kui sõja olulise ägenemise tõttu ei ole Ukrainal võimalik täita käesoleva määruse kohase toetuse vormidega seotud tingimusi, võib rahastust anda Ukrainale erakorralist rahastust, et säilitada makrotasandi finantsstabiilsus ja toetada artiklis 3 osutatud eesmärkide saavutamist. Selline erakorraline rahastamine lõpetatakse niipea, kui tingimuste täitmine on taas võimalik.
2. Kui komisjon leiab lõike 1 kohaldamisel, et Ukrainal ei ole võimalik täita käesoleva määruse kohase toetuse vormidega seotud tingimusi selliste nõuetekohaselt põhjendatud erandlike asjaolude tõttu, võib ta esitada nõukogule rakendusotsuse ettepaneku, millega nähakse ette Ukraina erakorraline rahastamine rahastu raames.
3. Erakorraline rahastamine oleneb igal juhul sellest, kas artiklis 5 osutatud eeltingimused on täidetud, ning seda rahastatakse artikli 6 lõike 1 punktis a ja artikli 6 lõikes 2 osutatud vahenditest.

III PEATÜKK

I sammad: Ukraina kava

Artikkel 14

Ukraina kava seos rahastu sammastega

1. Ukraina kavas (edaspidi „kava“) nähakse ette üldine raamistik artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamiseks.
2. Ukraina kava on rahastu I samba raames antava toetuse alus, nagu on sätestatud artikli 1 lõike 2 punktis a ja käesolevas peatükis. Selle järgi joondutakse ka IV ja V peatükis osutatud toetuse andmisel rahastu II ja III sambast.

Artikkel 15

Ukraina kava kohase rahastamise põhimõtted

1. Ukraina kavas esitatakse Ukraina reformi- ja investeerimiskava, mis on integreeritud majandus- ja eelarvepoliitika raamistikku, et saavutada artiklis 3 nimetatud üld- ja alaeesmärgid. Kava sisaldab meetmeid reformide ja avaliku sektori investeringute rakendamiseks tervikliku ja sidusa paketi kaudu, mis võib hõlmata ka avaliku sektori kavasid, mille eesmärk on stimuleerida erainvesteeringuid.
2. Rahastu raames antakse käesoleva peatüki alusel rahastust, kui kavast tulenevad tingimused on kvalitatiivsete või kvantitatiivsete vahe-eesmärkidena rahuldavalt täidetud. Need tingimused kajastavad rahastu erinevaid eesmärke, mis on määratletud artiklis 3, hõlmates oluliste nõuetega seotud tingimusi, nagu majandusliku ja finantsstabiilsuse säilitamine, eelarve järelevalve ja riigi rahanduse juhtimine, ning kavas sätestatud reformide ja investeringute rakendamise tingimusi.
3. Lõikes 2 nimetatud tingimused kajastavad artikli 6 lõike 1 punktis a ja lõikes 2 osutatud summasid ning kõnealuse artikli lõike 4 kohaseid asjakohaseid sissemakseid.
4. Rahastamiskõlblikud on meetmed, millega alustatakse 1. jaanuaril 2023 või hiljem ja mis vastavad käesolevas määruses sätestatud nõuetele.
5. Ukraina kava peab olema kooskõlas reformiprioriteetidega, mis on kindlaks määratud riigi liiduga ühinemise poole liikumise kontekstis, nagu on kirjeldatud komisjoni arvamuses ja analüütilises aruandes, ning assotsieerimislepinguga, mis hõlmab põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduslepingut. Samuti peab see olema kooskõlas Ukraina riiklikult kindlaksmääratud panusega Pariisi kokkuleppe alusel ning riikliku energia- ja kliimakavaga, kui see on olemas.
6. Ukraina kavas tuleb järgida artiklis 4 sätestatud üldpõhimõtteid.

Artikkel 16

Ukraina kava sisu

1. Rahastu raames toetuse saamiseks esitab Ukraina komisjonile Ukraina kava.
2. Ukraina kavas sätestatakse eelkõige järgmised nõuetekohaselt põhjendatud elemendid:

- a) meetmed, mis kujutavad endast sidusat, terviklikku ja piisavalt tasakaalustatud tegutsemist artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamiseks, sealhulgas struktuurireformid ja liidule lähenemise edendamise meetmed, samuti artikli 15 lõikes 2 osutatud meetmed, et kava tervikuna suurendaks Ukraina majanduskasvu;
 - b) selgitus selle kohta, kuidas kava on kooskõlas artikli 15 lõikes 5 osutatud põhimõtete, kavade ja programmidega;
 - c) reformide ja investeeringute esialgne ajakava ning kavandatud kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed vahe-eesmärgid, mis tuleb saavutada 31. detsembriks 2027;
 - d) kava Ukraina poolse tulemusliku seire, aruandluse ja hindamise kord, sealhulgas kavandatud kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed vahe-eesmärgid ning nendega seotud näitajad;
 - e) selgitus selle kohta, kuidas kava vastab Ukraina piirkondade ja kohalike omavalitsuste sõjast tulenevatele taastamis-, ülesehitus- ja moderniseerimisvajadustele ning edendab seeläbi nende majanduslikku, sotsiaalset, keskkonnavalast ja territoriaalset arengut, toetab detsentraliseerimisreformi kogu Ukrainas ja lähenemist liidu standarditele; projektide valimise ja elluviimise metoodika ja kord ning mehhanismid kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamiseks otsuste tegemisse toetuse kasutamise kohta ülesehitusprotsessis kohalikul tasandil; asjaomaste kulude jälgimise metoodika; selgitus selle kohta, kuidas kavaga tagatakse, et selliste kohalike ja piirkondlike omavalitsuste valitud ja rakendatud ülesehitusprojektid saavad piisavalt olulise osa toetusest;
 - f) Ukraina kava ettevalmistamise ja – kui see on asjakohane – elluviimise tarvis kokkuvõtte asjaomaste sidusrühmadega (sealhulgas kohalike ja piirkondlike võimude, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega) konsulteerimise korrast, mis on kooskõlas riikliku õigusraamistikuga, ning sellest, kuidas sidusrühmade panus kajastub Ukraina kavas;
 - g) selgitus selle kohta, mil määral peaksid kava kohased meetmed aitama kaasa kliima- ja keskkonnavaldeesmärkide saavutamisele;
 - h) selgitus Ukraina süsteemi kohta, mille abil tulemuslikult ennetada, avastada ja kõrvaldada eeskirjade eiramisi, pettusi, korruptsiooni ja huvide konflikte rahastust eraldatud vahendite kasutamisel, ning korra kohta, mille eesmärk on vältida topeltrahastamist rahastust ja muudest liidu programmidest või abiandjatelt;
 - i) muu asjakohane teave.
3. Ukraina kava on tulemuspõhine ja sisaldab näitajaid artiklis 3 osutatud üld- ja alaeesmärkide saavutamisel tehtud edusammude hindamiseks.

Artikkel 17

Ukraina kava ettevalmistamine ja esitamine

1. Ukraina kava koostab Ukraina. Ukraina püüab esitada kava komisjonile hiljemalt kahe kuu möödumisel käesoleva määruse jõustumist. Ukraina võib esitada komisjonile kava projekti.

2. Kava ettevalmistamisel vastavalt artiklile 16 võtab Ukraina eelkõige arvesse olukorda riigi piirkondades, kohalikes omavalitsustes ja linnades, võttes arvesse nende konkreetseid taaste ja ülesehituse, reformide, moderniseerimise ja detsentraliseerimise vajadusi.
3. Ukraina kava ettevalmistamisel ja rakendamisel konsulteeritakse piirkondlike, kohalike ja linnavõimude ning muude avaliku sektori asutustega kooskõlas mitmetasandilise valitsemise põhimõttega ja võttes arvesse alt üles lähenemisviisi.

Artikkel 18

Komisjoni hinnang Ukraina kavale

1. Komisjon hindab põhjendamatut viivitust Ukraina kava või vajaduse korral artiklis 20 osutatud kava muudatuse asjakohasust, põhjalikkust ja sobivust ning teeb ettepaneku võtta vastu nõukogu rakendusotsus vastavalt artikli 19 lõikele 1. Hindamise käigus teeb komisjon tihedat koostööd Ukrainaga ning võib esitada tähelepanekuid või küsida lisateavet.
2. Ukraina kava hindamisel ja Ukrainale eraldatava summa kindlaksmääramisel võtab komisjon arvesse asjakohast kättesaadavat analüütilist teavet Ukraina kohta, põhjendusi ja artikli 16 lõikes 2 osutatud elemente, mille Ukraina on esitanud, ning muud asjakohast teavet, näiteks artikli 15 lõikes 5 loetletud teavet.
3. Hindamisel võtab komisjon arvesse järgmisi kriteeriume:
 - a) kas kava sisaldab sidusat, terviklikku ja piisavalt tasakaalustatud tegevust artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamiseks (sealhulgas struktuurireformid ja liidule lähenemise edendamise meetmed), nii et kava tervikuna suurendab Ukraina majanduskasvu;
 - b) kas kava vastab Ukraina piirkondade ja kohalike omavalitsuste sõjast tulenevatele taastamis-, ülesehitus- ja moderniseerimisvajadustele ning edendab seeläbi nende majanduslikku, sotsiaalset, keskkonnaalast ja territoriaalset arengut, toetab detsentraliseerimisreformi kogu Ukrainas ja lähenemist liidu standarditele; kas projektide valimise ja elluviimise metoodika ja kord ning mehhanismid kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamiseks otsuste tegemisse toetuse kasutamise kohta ülesehitusprotsessis kohalikul tasandil on asjakohased; kas selliste kohalike ja piirkondlike omavalitsuste valitud ja rakendatavate ülesehitusprojektidega seotud kulude jälgimise metoodika on sobiv ja kas sellised projektid moodustavad piisavalt olulise osa toetusest;
 - c) kas Ukraina kavandatud kord (sealhulgas kavandatud ajakava, kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed vahe-eesmärgid ning nendega seotud näitajad) tagab eelduste kohaselt Ukraina kava tulemusliku seire, aruandluse ja rakendamise;
 - d) kas Ukraina kavandatud kord võimaldab eelduste kohaselt tulemuslikult ära hoida, avastada ja kõrvaldada eeskirjade eiramisi, pettusi, korruptsiooni ja huvide konflikte rahastust eraldatud vahendite kasutamisel ning vältida topeltrahastuse saamist rahastust ning muudest liidu programmidest ja muudelt abiandjalt.
4. Ukraina esitatud kava hindamisel võivad komisjoni abistada eksperdid.

Artikkel 19
Nõukogu rakendusotsus

1. Positiivse hinnangu korral kiidab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal rakendusotsusega heaks Ukraina poolt artikli 17 lõike 1 kohaselt esitatud Ukraina kava hinnangu või (asjakohasel juhul) artikli 20 lõike 1 või 2 kohaselt esitatud muudatuse.
2. Komisjoni ettepanekus nõukogu rakendusotsuse kohta esitatakse rahastu raames rahastatav osa reformidest ja investeeringutest, mida Ukraina peab rakendama, artikli 15 lõikes 2 kirjeldatud tingimused (sealhulgas esialgne ajakava), artikli 6 lõike 1 punktis a ja lõikes 2 osutatud summad ning kõnealuse artikli lõike 4 kohased asjaomased sissemaksed.
3. Lõike 2 kohases komisjoni ettepanekus sätestatakse ka järgmine:
 - a) tagastamatu rahalise toetuse esialgne summa ja artikli 15 lõike 2 kohaselt struktureeritud osamaksetena makstava laenutoetuse esialgne summa, mida antakse, kui Ukraina on rahuldavalt täitnud seoses Ukraina kava rakendamisega kindlaks määratud asjakohased kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed vahe-eesmärgid;
 - b) tagastamatu rahaline toetus ja artikli 23 kohaselt eelmaksena makstava laenutoetuse summa;
 - c) tähtaeg, mille lõpp ei tohiks olla hilisem kui 31. detsember 2027 ja mille jooksul tuleb saavutada nii investeerimisprojektide kui ka reformide lõplikud kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed vahe-eesmärgid;
 - d) kava seire ja rakendamise kord ja ajakava, sealhulgas (asjakohasel juhul) meetmed kooskõla tagamiseks artikliga 33;
 - e) näitajad artiklis 3 nimetatud üld- ja alaeesmärkide saavutamiseks tehtud edusammude hindamiseks;
 - f) kord, mille kohaselt vajalikud alusandmed tehakse komisjonile täielikult kättesaadavaks.

Artikkel 20
Ukraina kava muutmine

1. Kui Ukrainal ei ole objektiivsete asjaolude tõttu enam võimalik Ukraina kava (sealhulgas asjakohased kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed vahe-eesmärgid) kas osaliselt või täielikult ellu viia, võib ta teha ettepaneku kava muuta. Sellisel juhul võib Ukraina esitada komisjonile põhjendatud taotluse teha ettepanek artikli 19 lõikes 1 osutatud nõukogu rakendusotsust täielikult või osaliselt muuta.
2. Komisjon võib kokkuleppel Ukrainaga teha ettepaneku muuta artikli 19 lõikes 1 osutatud nõukogu rakendusotsust, eelkõige selleks, et võtta arvesse muutust kättesaadavates summates tulenevalt eelkõige liikmesriikide täiendavatest sissemaksetest või muudest allikatest, nagu on osutatud artikli 6 lõikes 4.
3. Kui komisjon leiab, et Ukraina esitatud põhjused õigustavad Ukraina kava muutmist, hindab komisjon Ukraina muudetud kava kooskõlas artikliga 18 ja teeb põhjendamatu viivitusega ettepaneku artikli 19 lõikes 1 osutatud nõukogu rakendusotsuse muutmiseks.

Artikkel 21
Laenuleping ja laenutehingud

1. Selleks et rahastada rahastu raames laenudena antavat toetust, antakse komisjonile õigus laenata vajalikud rahalised vahendid liidu nimel kapitaliturgudelt või finantsasutustelt kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikliga 220a.
2. Artikli 19 lõikes 1 osutatud nõukogu rakendusotsuse vastuvõtmisel sõlmib komisjon Ukrainaga artikli 6 lõikes 2 osutatud summa kohta laenulepingu. Selles sätestatakse rahastust laenuna antava toetuse saamise periood ja üksikasjalikud tingimused, sealhulgas seoses artikli 9 lõike 4 punktides a ja c osutatud sisekontrollisüsteemidega. Laenude maksimaalne tagasimaksetähtaeg on 35 aastat. Lisaks määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 220 lõikes 5 sätestatud elementidele sisaldab laenuleping eelmaksete summat ja eelmaksete tasaarvestamise eeskirju.
3. Erandina määruse (EL) 2021/947 artikli 31 lõike 3 teisest lausest ei kaeta rahastu raames Ukrainale laenudena antavat rahalist abi välistegevuse tagatisega.
4. Käesoleva määruse alusel ei nähta laenude jaoks ette eraldisi ning erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 211 lõikest 1 ei kehtestata eraldiste määra protsendina käesoleva määruse artikli 6 lõikes 2 osutatud summast.

Artikkel 22
Toetus laenukasutuse kulutusteks

1. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 220 lõikest 5 võib liit kanda rahastamiskulud, likviidsuse juhtimise kulud ning laenuvõtmise ja -andmisega seotud üldhalduskulude teenusekulud (edaspidi „toetus laenukasutuse kulutusteks“), välja arvatud laenu ennetähtaegse tagasimaksmisega seotud kulud. Ajavahemikul 1. jaanuarist 2024 kuni 31. detsembrini 2027 kaetakse toetus laenukasutuse kulutusteks V peatüki alusel.
2. Ukraina võib igal aastal taotleda lõikes 1 osutatud toetust laenukasutuse kulutusteks. Komisjon võib anda toetust laenukasutuse kulutusteks summas, mis ei ületa aastaeelarves kättesaadavaks tehtud assigneeringute piire.

Artikkel 23
Eelmaksed

1. Ukraina võib koos Ukraina kava esitamisega taotleda eelmakset summas kuni 7 % III peatüki kohaselt antavast tagastamatust rahalisest toetusest ja laenust.
2. Tagastamatu rahalise toetuse puhul võib komisjon teha eelmakseid pärast artiklis 19 osutatud kava vastuvõtmist ja artiklis 10 osutatud rahastamislepingu jõustumist, kui rahalised vahendid on saadaval ja täidetud on artiklis 5 osutatud eeltingimus.
3. Laenutoetuse puhul võib komisjon teha eelmakseid pärast artiklis 19 osutatud kava heakskiitmist ja artiklis 21 osutatud laenulepingu jõustumist. Maksed tehakse tingimusel, et artikli 21 lõikes 1 osutatud rahalised vahendid on kapitaliturgudel saadaval ja täidetud on artiklis 5 sätestatud eeltingimus.
4. Komisjon määrab kindlaks eelmaksete tegemise ajakava (eelmaksed võib teha ühe või mitme osamaksena).

Artikkel 24
Erakorraline sildrahastus

1. Ilma et see piiraks artikli 23 kohaldamist, võib komisjon juhul, kui artiklis 9 osutatud raamleping on allkirjastamata või kui III peatükis osutatud Ukraina kava ei ole 31. detsembriks 2023 vastu võetud, otsustada anda Ukrainale piiratud erakorralist toetust kuni kolmeks kuuks alates käesoleva määruse jõustumisest või 1. jaanuarist 2024 (olenevalt sellest, kumb on hilisem), tingimusel et on tehtud rahuldavaid edusamme Ukraina kava koostamisel, toetamaks riigi makrotasandi finantsstabiilsust vastavalt komisjoni ja Ukraina vahelises vastastikuse mõistmise memorandumis kokkulepitavatele tingimustele, et on täidetud artiklis 5 nimetatud eeltingimus, et järgitakse artiklit 6 ja et rahalised vahendid on olemas.
2. Sellise toetuse summa ei ületa 1 500 000 000 eurot kuus. Komisjon sõlmib Ukrainaga artikli 10 kohase rahastamislepingu või artikli 21 kohase laenulepingu.

Artikkel 25
Tagastamatu rahalise toetuse ja laenude maksmise, mitteandmise ja vähendamise eeskirjad

1. Käesoleva artikli alusel Ukrainale antava tagastamatu rahalise toetuse ja laenu maksed tehakse vastavalt eelarveassigneeringutele ja tingimusel et rahastus on olemas. Maksed tehakse osamaksetena. Osamakse võidakse välja maksta ühes või mitmes osas.
2. Ukraina esitab tagastamatu rahalise toetuse ja laenu saamiseks igas kvartalis nõuetekohaselt põhjendatud maksetaotluse ning komisjon maksab asjaomase tagastamatu rahalise toetuse ja laenu, tuginedes lõikes 3 kirjeldatud hinnangule.
3. Komisjon hindab põhjendamatu viivitusega, kas Ukraina on rahuldavalt täitnud artikli 19 lõikes 1 osutatud nõukogu rakendusotsuses sätestatud kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed vahe-eesmärgid. Kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete vahe-eesmärkide rahuldav täitmine eeldab, et Ukraina ei ole varasemate vahe-eesmärkide rahuldavaks täitmiseks võetud meetmeid tagasi pööranud. Komisjoni võivad abistada eksperdid.
4. Kui komisjon annab kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete vahe-eesmärkide rahuldava täitmise kohta positiivse hinnangu, võtab ta põhjendamatu viivitusega vastu otsuse, millega lubab nendele vahe-eesmärkidele vastava tagastamatu rahalise toetuse ja laenu osa välja maksta.
5. Kui komisjon annab kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete vahe-eesmärkide esialgse ajakava kohasele täitmisele negatiivse hinnangu, ei maksta sellistele vahe-eesmärkidele vastavat tagastamatut rahalist toetust ja laenu. Välja maksmata jäetud summa makstakse välja alles siis, kui Ukraina on järgnevas maksetaotluses nõuetekohaselt põhjendanud, et ta on võtnud asjaomaste kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete vahe-eesmärkide rahuldavaks täitmiseks vajalikud meetmed.
6. Kui komisjon jõuab järeldusele, et Ukraina ei ole 12 kuu jooksul alates lõikes 5 osutatud algsest negatiivsest hinnangust võtnud vajalikke meetmeid, vähendab komisjon tagastamatu rahalise toetuse ja laenu summat proportsionaalselt sellele osale, mis vastab neile kvalitatiivsetele ja kvantitatiivsetele vahe-eesmärkidele. Ukraina võib esitada oma kirjalikud märkused kahe kuu jooksul alates komisjoni järeldustest teadaandmisest.
7. Komisjon võib vähendada Ukrainale välja makstavat tagastamatu rahalise toetuse summat (sealhulgas tasaarvestamise teel kooskõlas määruse (EL, Euratom)

2018/1046 artikliga 102) või laenu summat (nagu on osutatud lõikes 4), kui on kindlaks tehtud (sh artiklis 34 nimetatud audiitornõukogu aruannete või OLAFi esitatud info alusel) liidu finantshuve kahjustavad eeskirjade eiramised, pettused, korruptsioon või huvide konfliktid, mida Ukraina ei ole kõrvaldanud, või sellistest lepingutest tuleneva kohustuse raske rikkumine.

8. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 116 lõikest 2 algab määruse 2018/1046 artikli 116 lõike 1 punktis a osutatud maksetähtaeg kuupäevast, mil teatatakse käesoleva artikli lõike 4 kohasest otsusest, millega kiidetakse heaks Ukrainale väljamakse tegemine.
9. Käesoleva artikli ja käesoleva määruse artikli 23 kohaselt tehtavate maksete suhtes ei kohaldata määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 116 lõiget 5.

Artikkel 26

Kava rakendamiseks rahastust saavate isikute ja üksustega seotud läbipaistvus

1. Ukraina avaldab andmed isikute ja üksuste kohta, kes saavad käesolevas peatükis osutatud Ukraina kavas esitatud reformide ja investeeringute rakendamiseks rahalisi vahendeid enam kui 500 000 euroga samaväärses summas. Ukraina ajakohastab neid andmeid kaks korda aastas: juunis ja detsembris.
2. Järgides nõuetekohaselt konfidentsiaalsuse ja turvalisuse nõudeid (eelkõige isikuandmete kaitset) avaldatakse lõikes 1 nimetatud isikute ja üksuste kohta järgmine teave:
 - a) (juriidilise isiku puhul) vahendite saaja täielik juriidiline nimi ja käibemaksukohustuslasena registreerimise number või maksukohustuslasena registreerimise number (kui see on olemas) või muu liikmesriigi tasandil kordumatu tunnus;
 - b) (füüsilise isiku puhul) vahendite saaja ees- ja perekonnanimi;
 - c) saajale antud summa ning Ukraina kava kohased reformid ja investeeringud, mida see summa aitab saavutada.
3. Lõikes 2 osutatud teavet ei avaldata, kui avalikustamine võib ohustada asjaomaste isikute või üksuste õigusi ja vabadusi või tõsiselt kahjustada saajate ärihuve.
4. Ukraina edastab andmed lõikes 1 osutatud isikute ja üksuste kohta (välja arvatud lõikes 3 osutatud andmed) komisjonile vähemalt kord aastas elektrooniliselt vormingus, mis määratakse kindlaks artikli 9 lõike 4 punktis i osutatud raamlepingus.

IV PEATÜKK

II sammad: Ukraina investeerimisraamistik

Artikkel 27

Kohaldamisala ja struktuur

1. Komisjon annab Ukrainale selle investeerimisraamistiku alusel liidu toetust eelarvelise tagatise, rahastamisvahendite või segarahastamistoimingute vormis.

2. Komisjoni abistab Ukraina investeerimisraamistiku rakendamisel operatiivnõukogu. Komisjon teeb ettepaneku operatiivnõukogu töökorra kohta.
3. Ukraina investeerimisraamistiku operatiivnõukogu koosneb komisjoni, iga liikmesriigi ja Ukraina esindajatest. Vastaspooltele, kes rakendavad Ukraina tagatist ja Ukraina investeerimisraamistikust toetatavaid rahastamisvahendeid, võib anda vaateleja staatuse. Operatiivnõukogu juhib komisjon.
4. Operatiivnõukogu annab komisjonile nõu toetusviiside valiku, kasutatavate finantstoodete olemuse ja selliste sektorite kohta, mis ei ole rahastamiskõlblikud. Samuti koostab kogu arvamusi Ukraina tagatise, rahastamisvahendite ja segarahastamistoimingute kaudu antava liidu toetuse kasutamise kohta.
5. Komisjon tagab, et Ukraina investeerimisraamistiku alusel antav liidu toetus on kooskõlas Ukraina kavaga, aitab seda ellu viia ning täiendab muude liidu programmide ja rahastamisvahendite alusel Ukrainale antavat liidu toetust.
6. Määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 209 lõike 2 punktide d ja h kohaldamisel täidetakse rahastamisvahendite ja eelarveliste tagatiste eelhindamise nõue käesoleva määruse artikli 19 lõikes 2 osutatud komisjoni positiivse hinnanguga Ukraina kavale.
7. Ukraina investeerimisraamistiku alusel antav toetus on eelkõige ette nähtud III peatükis osutatud Ukraina kava elluviimiseks, täiendades ühtlasi käesoleva määrusega kehtestatud rahastamisallikaid.
8. Komisjon esitab Ukraina investeerimisraamistiku kohase toetuse rakendamise aruande kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 41 lõigetega 4 ja 5. Selleks esitab iga Ukraina tagatise vastaspool ja iga rahastamisvahendeid rakendav volitatud üksus igal aastal teabe, mida on vaja, et komisjon saaks täita oma aruandekohustusi.

Artikkel 28

Täiendavad sissemaksed Ukraina tagatisse ja rahastamisvahenditesse

1. Liikmesriigid, kolmandad riigid ja kolmandad isikud võivad osaleda Ukraina tagatistes ja Ukraina investeerimisraamistiku alusel loodud rahastamisvahendites. Osalus Ukraina tagatistes toimub vastavalt määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 218 lõikele 2.
2. Ukraina tagatistes osalemisega suurendatakse Ukraina tagatise summat, ilma et see tooks liidule kaasa täiendavaid tingimuslikke kohustusi.
3. Kõigi lõikes 1 osutatud osaluste kohta sõlmitakse liidu nimel tegutseva komisjoni ja osaleja vahel rahalist osalust käsitlev leping. See sisaldab eelkõige sätteid maksetingimuste kohta.

Artikkel 29

Ukraina tagatise ja rahastamisvahendite rakendamine

1. Ukraina investeerimisraamistiku abil toetatavaid rahastamisvahendeid ja Ukraina tagatist rakendatakse eelarve kaudse täitmise raames vastavalt määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punktile c.
2. Ukraina tagatise puhul on rahastamiskõlblikud vastaspooled ja rahastamisvahendite puhul rahastamiskõlblikud volitatud üksused määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 208 lõikes 4 määratletud vastaspooled ja üksused (sealhulgas kolmandatest

riikidest pärinevad), kes panustavad Ukraina tagatisse kooskõlas käesoleva määruse artikliga 28. Lisaks on erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 62 lõike 1 punktist c Ukraina tagatise jaoks rahastamiskõlblikud liikmesriigi või sellise kolmanda riigi eraõiguslikud asutused, kes on panustanud Ukraina tagatisse kooskõlas käesoleva määruse artikliga 28 ning kes annavad piisava kindluse oma finants- ja tegevussuutlikkuse kohta.

3. Komisjon tagab olemasolevate vahendite tulemusliku, tõhusa, õiglase ja kaasava jaotamise rahastamiskõlblike vastaspoolte ja (asjakohasel juhul) rahastamiskõlblike volitatud üksuste vahel, edendades samal ajal nende koostööd ning võttes nõuetekohaselt arvesse nende suutlikkust, lisaväärtust, kogemusi ja riskivõtmisvõimet.
4. Komisjon tagab kõigi rahastamiskõlblike vastaspoolte ja rahastamiskõlblike volitatud üksuste õiglase kohtlemise ning huvikonfliktide vältimise kogu Ukraina investeerimisraamistiku rakendusperioodi jooksul. Vastastikuse täiendavuse tagamiseks võib komisjon nõuda Ukraina tagatise puhul rahastamiskõlblikelt vastaspooltelt või rahastamisvahendite puhul rahastamiskõlblikelt volitatud üksustelt asjakohast teavet nende ELi toetuseta toimingute kohta.

Artikkel 30 *Ukraina tagatis*

1. Rahastu eesmärgi toetavate toimingute tagamiseks luuakse Ukraina tagatis summas 8 914 000 000 eurot (jooksevhindades). Ukraina tagatis on määrusega (EL) 2021/947 loodud välistegevuse sõltumatu ja eraldiseisev ning seda kasutatakse tagasivõtmatu, tingimusteta ja nõudmise korral realiseeritava garantiina kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 219 lõikega 1.
2. Ukraina tagatist kasutatakse järgmist liiki toimingutega seotud riskide katmiseks:
 - a) laenud, sealhulgas laenud kohalikus vääringus;
 - b) garantiid;
 - c) edasigarantiid;
 - d) kapitalituru instrumendid;
 - e) muud rahastamisvormid ja krediitlikvaliteedi parandamise instrumendid, kindlustus ning omakapitali- või kvaasiomakapitali investeeringud.
3. Komisjon sõlmib liidu nimel rahastamiskõlblike vastaspooltega Ukraina tagatisega seotud garantiilepingud kuni 31. detsembrini 2027. Ukraina tagatist võib kasutada järk-järgult.

Komisjon annab teavet kõigi Ukraina tagatisega seotud garantiilepingute allkirjastamise kohta artikli 27 lõikes 8 osutatud aruannetes. Euroopa Parlamendi ja nõukogu taotluse korral tehakse kõnealused lepingud neile kättesaadavaks, võttes seejuures arvesse konfidentsiaalse teabe ning tundliku äriteabe kaitsmist.
4. Ukraina tagatisega seotud garantiilepingud sisaldavad eelkõige järgmist:
 - a) üksikasjalikud eeskirjad katvuse, hinnanguliste iga-aastaste investeeringute, nõuete, rahastamiskõlblikkuse ja menetluste kohta;
 - b) üksikasjalikud nõuded Ukraina tagatisest garantii andmiseks, sealhulgas kattega seotud kord ning portfelli ja eri liiki rahastamisvahendite kaetus,

samuti projektide ja projektiportfellide riskianalüüs, sealhulgas valdkondlikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil;

- c) viide rahastu eesmärkidele ja otstarbele, vajaduste hinnang ja oodatavad tulemused;
- d) Ukraina tagatisest makstav hüvitis, mis määratakse soodustingimustel, mis kajastavad sõja tõttu kannatada saanud Ukraina konkreetset olukorda, võttes samal ajal arvesse investeerimisprogrammide vastavaid riskiprofiile, et tagada võrdsed tingimused;
- e) Ukraina tagatise kasutamist reguleerivad nõuded, sealhulgas maksete tegemise tingimused, nagu täpne ajakava, intressid makstavatelt summadel, sissenõudmis- ja muud kulud ning võimalikud vajalikud likviidsuskokkulepped;
- f) nõudemenetlused, muu hulgas – kuid mitte ainult – käivitavad sündmused ja ooteajad ning nõuete sissenõudmisega seotud menetlused;
- g) seire-, aruandlus-, läbipaistvus- ja hindamiskohustused;
- h) selged ja kättesaadavad kaebuste lahendamise menetlused kolmandatele isikutele, keda Ukraina tagatisega kaetud projektide rakendamine mõjutada võib.

5. Komisjon võib kasutada kuni 30 % käesoleva artikli lõikes 1 osutatud summast määruse (EL) 2021/947 artikli 38 kohaselt sõlmitud välistegevuse tagatise lepingutega antud garantii summade suurendamiseks järgmistel tingimustel:

- a) käesoleva lõike kohaldamisel rakendatakse Ukraina tagatist määruse (EL) 2021/947 artikli 38 kohaselt määruse (EL) 2021/947 artikli 35 kohaselt valitud abikõlblike vastaspooltega sõlmitud lepingute muudatuse või lisandiga, millega suurendatakse kõnealuste lepingute kohast garantiisummat ja mis tuleb allkirjastada nelja kuu jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest;
- b) rahastamiskõlblikud lepingupartnerid kasutavad käesoleva lõike kohast Ukraina tagatist üksnes Ukrainas läbiviidavate meetmete rakendamise garanteerimiseks ning käesoleva lõike kohaselt on Ukraina tagatise katte seisukohalt rahastamiskõlblikud ainult Ukrainas tehtud toimingutega seoses sisse nõutavad garantiid;
- c) erandina määruse (EL) 2021/947 artikli 36 lõike 1 teisest lõigust moodustavad käesoleva lõike alusel Ukraina tagatisega hõlmatud toimingud Ukraina tagatise eraldi portfelli ning neid ei võeta arvesse määruse (EL) 2021/947 artikli 36 lõikes 1 osutatud 65 % katvuse arvutamisel;
- d) Ukraina tagatise eraldi portfellis riskijagamise tagatakse komisjoni ja rahastamiskõlbliku vastaspoole huvide kooskõla, järgides määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 209 lõike 2 punkti e, ning vastaspool panustab sellesse portfelli omavahenditest vastavalt määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 219 lõikele 4;
- e) vastaspoolused koostavad käesoleva lõike kohase Ukraina tagatise rakendamise kohta eraldi raamatupidamisarvestuse ja aruandluse;
- f) käesoleva lõike kohase Ukraina tagatise eraldiste suhtes kohaldatakse artiklit 31. Eraldisi kasutatakse üksnes Ukraina tagatisega seotud kahjude katmiseks.

Määruse (EL) 2021/947 artikli 31 lõike 5 alusel kehtestatud eraldisi ei kasutata Ukraina tagatisega hõlmatud toimingute katmiseks.

6. Rahastamiskõlblik vastaspool kiidab rahastamis- ja investeerimistoimingud heaks oma eeskirjade ja menetluste kohaselt ning kooskõlas Ukraina tagatisega seotud garantiilepinguga.
7. Maksimaalne ajavahemik, mille jooksul rahastamiskõlblikud vastaspoolad võivad sõlmida lepinguid finantsvahendajate või vahendite lõppsaajatega, on kolm aastat pärast asjaomase Ukraina tagatisega seotud garantiilepingu sõlmimist ning seda võidakse pikendada, kui antakse täiendav garantiisumma ja muudetakse garantiilepingut.
8. Ukraina tagatisega võib garanteerida alljärgnevat:
 - a) võlainstrumentide puhul põhisumma ning kõik intressid ja muud summad, mille väljavalitud rahastamiskõlblik vastaspool peab saama, aga ei saa vastavalt rahastamistoimingu tingimustele makseviivituse tõttu;
 - b) omakapitaliinvesteeringute puhul investeeritud summad ja nendega seotud rahastamiskulud;
 - c) lõikes 2 osutatud muude rahastamis- ja investeerimistoimingute puhul kasutatud summad ja nendega seotud rahastamiskulud;
 - d) makseviivitusega seotud asjakohased sissenõudmis- ja muud kulud, kui neid ei arvata maha sissenõutud summast.
9. Komisjoni raamatupidamisarvestuse jaoks ning Ukraina tagatisega hõlmatud riske käsitleva ja määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 209 lõike 4 kohase aruandluse jaoks esitavad rahastamiskõlblikud vastaspoolad, kellega on sõlmitud Ukraina tagatisega seotud garantiileping, komisjonile ja kontrollikojale käesoleva määrusega hõlmatud rahastamis- ja investeerimistoimingute kohta igal aastal sõltumatu välisaudiitori auditeeritud finantsaruande, mis sisaldab muu hulgas järgmist teavet:
 - a) rahastamiskõlblike vastaspoolte rahastamis- ja investeerimistoimingute riskihinnang, sealhulgas teave selle kohta, kuidas on liidu kohustuste puhul järgitud määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikliga 80 ja rahvusvaheliste avaliku sektori raamatupidamise standarditega kehtestatud raamatupidamisreegleid;
 - b) liidu võetud ja tasumata finantskohustused, mis tulenevad rahastamiskõlblike lepingupartnerite ja nende rahastamis- ja investeerimistoimingute jaoks antud Ukraina tagatisest ning mis on esitatud toimingute kaupa.
10. Määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 219 lõike 4 kohase omavahenditest osalemise tingimust kohaldatakse iga rahastamiskõlbliku vastaspoole suhtes, kellele on Ukraina investeerimisraamistiku alusel antud eelarveline tagatis portfelli põhiseiselt.
10. Ukraina tagatise suhtes kohaldatakse määruse (EL) 2021/947 artikli 33 lõigetes 7 ja 8 osutatud Euroopa Kestliku Arengu Fondi+ riskijuhtimisraamistikku. Ukraina tagatisega kaetud toimingute üldine riskiprofiil võib erineda välistegevuse tagatise üldisest riskiprofiilist. Komisjon tagab, et tagatud toimingutest tulenev risk ei ületa liidu eelarve suutlikkust neid riske katta, mille määrab ära saadaval olevate eelarvevahendite ja käesoleva määruse artikli 31 lõikes 1 osutatud eraldiste määr.

Artikkel 31
Eraldiste tegemine

1. Ukraina tagatise eraldiste määr on esialgu 70 %.
Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 211 lõike 2 teise lõigu teisest lausest moodustatakse eraldised kuni 31. detsembrini 2027, need on võrdsed Ukraina tagatisega seoses antud garantiile vastava summaga ning neid võib teha järk-järgult, vastavalt rahastu eesmärgke toetavate rahastamis- ja investeerimistoimingute valimise ja rakendamise edenemisele.
2. Eraldiste määr vaadatakse pärast käesoleva määruse jõustumist läbi vähemalt korra aastas.
3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 38 vastu delegeeritud õigusakt, millega muuta eraldiste määra, kohaldades määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 211 lõikes 2 sätestatud kriteeriume, ning asjakohasel juhul suurendada või vähendada käesoleva määruse artikli 30 lõikes 1 osutatud tagatise maksimumsummat kuni 30 %. Komisjon võib tagatise maksimumsummat suurendada ainult siis, kui eraldiste määra vähendatakse. Ilma et see piiraks artikli 30 lõike 3 kohaldamist, võib komisjon ette näha, et suurendatud tagatissumma on kättesaadav garantiilepingute allkirjastamiseks järk-järgult kolme aasta jooksul.
4. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklist 213 ei kohaldata tegelikku eraldiste määra ühises eraldisfondis seoses Ukraina tagatisega tehtud eraldiste suhtes.

V PEATÜKK

III sammad: liidu ühinemisabi ja toetusmeetmed

Artikkel 32
ELi ühinemisabi ja toetusmeetmed

1. Käesoleva peatüki alusel antava abiga toetatakse Ukrainat artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamisel. Eelkõige on käesoleva peatüki alusel antava abi eesmärk toetada Ukraina järkjärgulist vastavusse viimist liidu õigustikuga, pidades silmas tulevast liidu liikmeks saamist, aidates seeläbi kaasa vastastikusele stabiilsusele, julgeolekule, rahule ja heaolule. Selline toetus hõlmab õigusriigi põhimõtte, demokraatia, inimõiguste ja põhivabaduste austamise ning avaliku halduse tulemuslikkuse suurendamist ning läbipaistvuse, struktuurireformide, valdkondliku poliitika ja hea valitsemistava toetamist kõigil tasanditel. Selline toetus peaks aitama kaasa ka kava rakendamisele.
2. Käesoleva peatüki kohast abi antakse ka selleks, et suurendada sidusrühmade, sealhulgas sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja kohalike võimude suutlikkust.
3. Käesoleva peatüki alusel antava abiga toetatakse ka usaldust suurendavaid meetmeid ja protsesse, mis edendavad õiglust, tõe otsimist, heastamist ja tõendite kogumist sõja ajal toime pandud kuritegude kohta. Käesoleva peatüki alusel võib rahastada algatusi ja organeid, mis on seotud rahvusvahelise õiguse toetamise ja täitmise tagamisega Ukrainas.

4. Käesoleva peatüki alusel antava abiga toetatakse selliste Ukraina ametiasutuste loomist ja tugevdamist, kelle vastutusel on rahaliste vahendite sobiva kasutamise tagamine ja tulemuslik võitluse avaliku sektori vahendite halva haldamisega, eelkõige rahastu eesmärkide saavutamiseks antud summadega seotud pettuste, korruptsiooni, huvikonfliktide ja eeskirjade eiramisega.
5. Artiklis 34 osutatud audiitornõukogu tegevust rahastatakse käesoleva peatüki alusel.
6. Artiklis 22 osutatud toetust laenukasutuse kulutusteks rahastatakse käesoleva peatüki alusel.

VI PEATÜKK

Liidu finantshuvide kaitse

Artikkel 33

Liidu finantshuvide kaitse

1. Rahastu rakendamisel võtavad komisjon ja Ukraina kõik asjakohased meetmed liidu finantshuvide kaitseks, võttes arvesse proportsionaalsuse põhimõtet ja rahastu toimimise konkreetseid tingimusi, artikli 5 lõikes 1 sätestatud eeltingimust ning raamlepingus ja konkreetsetes rahastamis- või laenulepingutes sätestatud tingimusi, eelkõige seoses pettuste, korruptsiooni, huvide konfliktide ja rikkumiste ennetamise, avastamise ja kõrvaldamisega. Ukraina kohustub liikuma tulemuslike ja tõhusate juhtimis- ja kontrollisüsteemide suunas ning tagab, et valesti makstud või ebaõigesti kasutatud summad on võimalik tagasi nõuda.
2. Artiklites 9, 10 ja 21 osutatud lepingutes sätestatakse Ukraina kohustused:
 - a) korrapäraselt kontrollida, kas antud rahalisi vahendeid on kasutatud kooskõlas kohaldatavate eeskirjadega, eelkõige seoses pettuste, korruptsiooni, huvide konfliktide ja eeskirjaeiramiste ennetamise, avastamise ja kõrvaldamisega;
 - b) võtta sobivaid meetmeid, et ennetada, avastada ja kõrvaldada pettusi, korruptsiooni, huvide konflikte ja eeskirjade eiramisi, mis mõjutavad liidu finantshuve, vältida topeltrahastamist ning võtta õiguslikke meetmeid omastatud vahendite tagasinõudmiseks, sealhulgas seoses Ukraina kava kohaste reformide ja investeerimisprojektide elluviimise meetmetega;
 - c) lisada III peatükis sätestatud maksetaotlusele deklaratsioon selle kohta, et vahendeid kasutati kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega ja sihtotstarbeliselt ning hallati sobivalt, eelkõige kooskõlas Ukraina eeskirjadega, mida täiendavad rahvusvahelised standardid eeskirjade eiramise, pettuste, korruptsiooni ja huvide konfliktide ennetamise, avastamise ja kõrvaldamise kohta;
 - d) tagada käesoleva artikli lõike 1 kohaldamisel, eelkõige Ukraina kava reformide ja investeringute elluviimisega seotud rahaliste vahendite kasutamise kontrollimiseks, piisavate andmete kogumine (ja kättesaadavaks tegemine) isikute ja üksuste kohta, keda rahastatakse rahastu III peatüki kohaste Ukraina kava meetmete rakendamiseks;

- e) anda komisjonile, OLAF-ile, kontrollikojale ja vajaduse korral Euroopa Prokuratuurile sõnaselge volitus kasutada oma õigusi, mis on sätestatud määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 129 lõikes 1, kohaldades proportsionaalsuse põhimõtet.
3. Komisjon püüab teha Ukrainale kättesaadavaks integreeritud ja koostalitlusvõimelise teabe- ja seiresüsteemi, sealhulgas ühtse andmekaeve- ja riskihindamisvahendi, mille kaudu teha asjakohased andmed (sealhulgas lõike 2 punktis d loetletud andmed) kättesaadavaks ja neid analüüsida. Kui selline süsteem on kättesaadav, kasutab Ukraina seda ja sisestab sinna asjakohased andmed, sealhulgas kasutades V peatükis osutatud toetust.
4. Artiklites 9, 10 ja 21 osutatud lepingutes sätestatakse ka komisjoni õigus vähendada rahastust antavat toetust proportsionaalselt ja nõuda tagasi rahastu eesmärkide saavutamiseks antud summad või nõuda laenu ennetähtaegset tagasimaksmist, kui esineb liidu finantshuve mõjutavaid rikkumisi, pettusi, korruptsiooni või huvide konflikte, mida Ukraina ei ole kõrvaldanud, või kui on toimunud sellistest lepingutest tulenevate kohustuste raske rikkumine. Tagasinõutava ja vähendatava või ennetähtaegse tagasimakse summa suuruse üle otsustamisel järgib komisjon proportsionaalsuse põhimõtet ning võtab arvesse liidu finantshuve kahjustava kelmuse, pettuse, korruptsiooni, huvide konflikti või kohustuste rikkumise raskusastet. Enne vähendamist või ennetähtaegse tagasimaksmise nõudmist antakse Ukrainale võimalus esitada oma kirjalikud märkused.
5. Rahastu vahendeid haldavad isikud ja üksused teatavad viivitamata artiklis 34 osutatud audiitornõukogule, komisjonile ja OLAF-ile igast kahtlustatavast ja tegelikust pettuse, korruptsiooni, huvide konflikti ja eeskirjade eiramise juhtumist, mis mõjutab liidu finantshuve.

Artikkel 34 *Audiitornõukogu*

1. Enne kui Ukraina esitab esimese maksetaotluse, asutab komisjon audiitornõukogu.
2. Audiitornõukogu koosneb komisjoni nimetatud sõltumatutest liikmetest. Komisjon võib kutsuda audiitornõukogu tegevuses osalema liikmesriikide ja teiste abiandjate esindajaid.
3. Audiitornõukogu täidab oma ülesandeid täiesti objektiivselt ning tegutseb kooskõlas parimate kohaldatavate rahvusvaheliste tavade ja standarditega. Selle tegevus ei piira komisjoni, OLAFi, kontrollikoja ja (asjakohasel juhul) Euroopa Prokuratuuri volitusi.
4. Audiitornõukogu tagab korrapärase dialoogi ja koostöö Euroopa Kontrollikojaga.
5. Oma ülesannete täitmisel ei küsi ega võta audiitornõukogu, selle liikmed ega töötajad vastu juhiseid Ukraina valitsuselt ega üheltki institutsioonilt, organilt või asutuselt. Kogu töötajate, juhtkonna ja eelarve määramisel kohaldatakse rangeid sõltumatuse tagatiseid.
6. Audiitornõukogu aitab komisjonil võidelda rahastust eraldatud liidu rahaliste vahendite halva haldamisega, eelkõige rahastu eesmärkide saavutamiseks antud summadega seotud pettuse, korruptsiooni, huvide konfliktide ja eeskirjade eiramisega.

7. Selleks annab audiitornõukogu komisjonile korrapäraselt aru ja edastab komisjonile viivitamata kogu saadud või talle teada antud teabe tuvastatud juhtumi või tõsise kahtluse kohta seoses avaliku sektori vahendite halva haldamisega, mis on tekkinud seoses rahastu eesmärkide saavutamiseks antud summadega.

Lisaks võtab audiitornõukogu vastu soovitusel Ukrainale kõikidel juhtudel, kui Ukraina pädevad asutused ei ole nõukogu arvates võtnud vajalikke meetmeid, et ennetada, avastada ja kõrvaldada pettusi, korruptsiooni, huvide konflikte ja eeskirjade eiramist, mis on mõjutanud või võivad tõsiselt ohustada rahastust kaetavate kulude usaldusväärset finantsjuhtimist, ning kõigil juhtudel, kui audiitorkogu tuvastab puudusi, mis mõjutavad Ukraina ametiasutuste kehtestatud kontrollisüsteemi ülesehitust ja toimimist. Ukraina järgib selliseid soovitusi või põhjendab, miks ta ei ole seda teinud.

Audiitornõukogu aruanded ja teave saadetakse ka OLAF-ile ning neid võidakse jagada asjaomaste Ukraina ametiasutustega, eelkõige juhul, kui nad peavad võtma meetmeid pettuste, korruptsiooni, huvide konfliktide ja eeskirjade eiramise ennetamiseks, avastamiseks ja kõrvaldamiseks.

8. Audiitornõukogule peavad olema kättesaadavad selle ülesannete täitmiseks vajalikud andmebaasid, registrid ja muu teave. Artiklis 9 osutatud raamlepingus määratakse kindlaks audiitornõukogule teabe kättesaadavaks tegemise ja Ukrainalt audiitorkogule teabe esitamise eeskirjad ja üksikasjad.
9. Audiitornõukogu võib abistada komisjoni Ukraina toetamisel suutlikkuse suurendamisel võitluses avaliku sektori vahendite halva haldamise vastu.
10. Audiitornõukogu tegevust rahastatakse V peatüki alusel.

VII PEATÜKK

Tööprogrammid, seire, aruandlus ja hindamine

Artikkel 35

Tööprogrammid

1. Rahastu raames antavat abi rakendatakse määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklis 110 osutatud tööprogrammide kaudu. Rakendusaktid, millega võetakse vastu tööprogrammid, võetakse vastu kooskõlas artiklis 39 osutatud kontrollimenetlusega.
2. Rahastu V peatüki kohast abi võib rakendada ka konkreetsete tööprogrammide kaudu, kui kõnealuse abi rakendamine ei nõua artiklites 9 ja 10 osutatud lepingute sõlmimist.

Artikkel 36

Seire ja aruandlus

1. Komisjon seirab rahastu rakendamist ja hindab artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamist. Rakendamise seire peab olema sihipärane ja rahastu raames elluviidava tegevusega proportsionaalne.

2. Artiklites 10 ja 21 osutatud rahastamislepingutes ja laenulepingus sätestatakse eeskirjad ja viisid, kuidas Ukraina peab käesoleva artikli lõike 1 kohaldamiseks esitama komisjonile aruande.
3. Ukraina investeerimisraamistiku alusel antud liidu toetusest antakse aru kooskõlas artikli 27 lõikega 8.
4. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule igal aastal aruande käesoleva määruse eesmärkide saavutamise edenemise kohta.
5. Komisjon esitab lõikes 4 osutatud aruande artiklis 39 osutatud komiteele.

Artikkel 37 *Rahastu hindamine*

1. Pärast 31. detsembrit 2027, kuid hiljemalt 31. detsembriks 2031 teeb komisjon määruse järelhindamise. Selle käigus hinnatakse liidu panust käesoleva määruse eesmärkide saavutamisse.
2. Hindamises lähtutakse OECD arenguabi komitee hea tava põhimõtetest, püüdes kindlaks teha, kas eesmärgid on saavutatud, ja esitada soovitusi edasiste meetmete täiustamiseks.

Komisjon edastab kõnealuse järelhindamise tulemused ja järeldused koos oma tähelepanekute ja järeelmeetmetega Euroopa Parlamendile, nõukogule ja liikmesriikidele. Seda järelhindamist võib liikmesriikide taotluse korral arutada. Tulemusi kasutatakse programmide ja meetmete ettevalmistamisel ning vahendite eraldamisel. Need hindamised ja järeelmeetmed avalikustatakse.

Komisjon kaasab käesoleva määruse alusel antava liidu rahastuse hindamisse asjakohasel määral kõik asjaomased sidusrühmad, sealhulgas toetusesaajad, sotsiaalpartnerid, kodanikuühiskonna organisatsioonid ja kohalikud võimud, ning võib asjakohasel juhul teha ühiseid hindamisi koos liikmesriikide ja teiste partneritega ning Ukraina aktiivsel osalusel.

VIII PEATÜKK

Lõppsätted

Artikkel 38 *Delegeerimine*

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Komisjonile antakse määramata ajaks õigus võtta pärast seitsme päeva möödumist käesoleva määruse jõustumise kuupäevast vastu artiklis 31 osutatud delegeeritud õigusakte.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklis 31 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teavitab ta sellest ühel ajal nii Euroopa Parlamenti kui ka nõukogu.
6. Artikli 31 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole ühe kuu jooksul pärast õigusakti neile teatavakstegemist esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad vastuväiteid ei esita. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel võib seda tähtaega ühe kuu võrra pikendada.

Artikkel 39
Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 40
Teave, kommunikatsioon ja avalikustamine

1. Komisjon võib tegelda teabevahetusega, sealhulgas Ukrainaga ühise teabevahetustegevuse kaudu, et tagada Ukraina kavas kavandatud rahalise toetuse liidupoolse rahastamise nähtavus. Komisjon võib asjakohasel juhul tagada, et rahastu kaudu antavast toetusest teavitatakse ja seda kinnitatakse raha päritolu kajastava märkega.
2. Liidu rahaliste vahendite saajad märgivad ära nende vahendite päritolu ja tagavad liidu rahastamise nähtavuse, näidates seda asjakohasel juhul liidu embleemiga ja raha päritolu kajastava märkega „rahastanud Euroopa Liit – Ukraina rahastu“, eriti meetmete ja nende tulemuste tutvustamisel, andes eri sihtrühmadele, sealhulgas meediale ja üldsusele, selle kohta sidusat, tulemuslikku ja proportsionaalset suunatud teavet.
3. Komisjon rakendab rahastu ning selle raames võetud meetmete ja saavutatud tulemustega seotud teabe- ja teavitamismeetmeid. Rahastule eraldatud rahaliste vahenditega panustatakse samuti liidu poliitiliste prioriteetide edastamisse institutsioonilistes sõnumites niivõrd, kui need prioriteedid on seotud artiklis 3 osutatud eesmärkidega.

Artikkel 41
Jõustumine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.
Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

1.4.2. Erieesmärgid

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

1.4.4. Tulemusnäitajad

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

- 3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub**
- 3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele**
 - 3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade*
 - 3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund*
 - 3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade*
 - 3.2.3.1. Hinnanguline personalivajadus*
 - 3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga*
 - 3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus*
- 3.3. Hinnanguline mõju tuludele**

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Ukraina rahastu

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

ELi suhted ülejäänud maailmaga

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

☒ uut meetet

☐ uut meetet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest²³

☐ olemasoleva meetme pikendamist

☐ ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

Ukraina rahastu strateegiline eesmärk on pakkuda integreeritud ja keskpika tähtajaga poliitilist vastust Ukraina taastamis-, ülesehitus- ja moderniseerimisvajadustele, toetades ka Ukraina liiduga ühinemist.

Rahastu on kavandatud paindlikuks ning kohandatud sõjas oleva riigi toetamise enneolematule raskusele ja ebakindlusele, tagades samal ajal rahaliste vahendite prognoositavuse, läbipaistvuse ja aruandekohustuse.

1.4.2. Erieesmärgid

Rahastust toetatakse Ukraina jõupingutusi sõja mõjust taastumisel ning riigi ülesehitamisel ja moderniseerimisel, tehes ka olulisi reforme ELiga ühinemiseks, et toetada Ukraina üleminekut rohelisele, digitaalsele ja kaasavale majandusele, viies selle järk-järgult kooskõlla liidu eeskirjade ja standarditega.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Rahastust antav toetus peaks võimaldama Ukrainal teha reforme ja investeringuid, mida on vaja riigi taastamiseks, ülesehitamiseks ja moderniseerimiseks, suurendada Ukraina majanduskasvu ja aidata riigil pärast sõda tugevamaks saada. Samuti peaks see edendama Ukraina lähenemist liidule.

1.4.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Väljundnäitajad:

Ukraina kava vastuvõtmine nõukogus;

kavadele eraldatud rahaline toetus kokku

Tulemusnäitajad:

²³

Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

Ukraina kava rakendamine

Mõjunäitajad:

artiklis 3 sätestatud eesmärgid, eelkõige seoses taastamise, ülesehituse ja moderniseerimisega ning Ukraina vastavusse viimisega liidu õigustikuga, ning Ukraina kavas seatud eesmärgid, mis on saavutatud muu hulgas saadud rahalise toetuse tõttu.

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühiki- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Venemaa agressioonisõda on teinud palju kahju taristule ja teenustele kogu Ukrainas. Sellest tingitud humanitaarkriis on sundinud miljoneid ukrainlasi kodudest lahkuma ning paljud vajavad hädasti toitu, peavarju ja arstiabi.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

Liidu tasandi meetmed on vajalikud selleks, et saavutada Ukraina kiire ja jõuline ülesehitamine ning toetada riigi ülesehitamiseks vajalikke investeeringuid ja reforme, mis edendavad Ukraina ELiga ühinemist. Venemaa agressioonisõda tõttu Ukrainale tekitatud kahju ulatus on selline, et Ukraina vajab suurt ja püsivat välistoetust, mida ükski liikmesriik ega abiandja üksi pakkuda ei saa. Liidul on ainulaadne võimalus anda Ukrainale mitmeaastast välisabi õigeaegselt, koordineeritult ja prognoositavalt. Liit saab võimendada oma laenuvõtmisvõimet, et anda Ukrainale soodsatel tingimustel laenu ja katta intressikulud ning anda toetusi ja garantiisid palju aastaid.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Kuigi rahastu on suures osas enneolematu rahastamisvahend, mille eesmärk on reageerida konkreetsele olukorrale sõjariigis, mis on nii liidu naaberriik kui ka liidu kandidaatriik, tugineb kavandatav rahastu Ukrainale ja muudele kolmandatele riikidele varem antud ja praegu antavate toetustega seoses ning 2020. aastal loodud taaste- ja vastupidavusrahasutust saadud kogemustele, võttes ühtlasi arvesse Ukraina sõjariigiks olemise spetsiifilist olukorda.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega

Kavandatava rahastu eesmärk on anda liidule instrument, mis võimaldab liidul tagada integreeritud ja põhimõtteühtse lähenemisviisi Ukraina toetamisele. See ühtne integreeritud rahastamisvahend hõlmab ja asendab seega olemasolevat bilateraalselt toetust, mida antakse Ukrainale eraldi rahastamisvahendite kaudu (makromajanduslik finantsabi+, naabrusspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Gloaalne Euroopa“), andes samal ajal toetust, mida Ukraina kui kandidaatriik tavaliselt saaks ühinemiseelse abi rahastamisvahendist. See suurendab Ukrainale antava liidu toetuse sidusust, tulemuslikkust, tõhusust ja ELi lisaväärtust. See aitab võimendada liidu vahendite kasutamist ja vältida dubleerimist.

Käesolevale Ukraina rahastut käsitlevale uuele seadusandlikule ettepanekule on lisatud ettepanek võtta vastu nõukogu määrus COM(2023) 337, millega muudetakse

määrust (EL) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (vt punktid 1.5.5 ja 3.2.4).

Mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamisel kavandatud rahastu üldsumma tuleb eraldada laenude, tagastamatu toetusena ja eraldistena eelarveliste tagatiste jaoks. Muu kui laenusumma üle otsustavad nõukogu ja Euroopa Parlament iga-aastase eelarvemenetluse käigus. Laenude väljamaksete kogusummas võetakse arvesse kõigi muude toetuste jaoks kättesaadavaks tehtud summasid ja aastateks 2024–2027 ette nähtud maksimaalset kogusummat 50 miljardit eurot.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

Liidu eelarvest anti paindlikkusmeetmetega ja prioriteetide muutmise kaudu tohtut toetust, kuid 2021.–2027. aasta mitmeaastane finantsraamistik ei olnud kavandatud Euroopa sõja tagajärgedega tegelemiseks. Ukraina likviidsusvajadus makrotasandi finantsstabiilsuse tagamiseks on endiselt suur ning investeringud Ukraina kiirese taastamise ja ülesehitusse ei saa oodata sõja lõppemiseni. Liit peaks olema võimeline toetama muutuvaid vajadusi ning suutma aja jooksul toetusvorme kohandada ja suurendada. Majandustegevuse säilitamine ja põhitaristu ülesehitamine looks töökohti ja tulu, annaks pagulastele võimaluse koju tagasi pöörduda, suurendaks tulusid riigieelarvesse, meelitaks ligi erasektori investeringuid ja lõppkokkuvõttes vähendaks vajaliku rahvusvahelise abi mahtu.

Selleks et toetada Ukraina taastumist lähemal ajal ja ülesehitamist pikemas perspektiivis, teeb komisjon ettepaneku luua Ukraina rahastu. Toetust antakse tagastatava (laenu) ja tagastamatu toetusena ning eraldistena eelarveliste tagatiste jaoks.

Rahastut rahastatakse laenudega, mis ületavad mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid, ning uue erivahendiga, mis ületab mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid – Ukraina reserviga –, mis on osa nõukogu määruse (EL, Euratom) 2020/2093 muutmisest²⁴. Ukraina reservist võib toetada kõiki kulutusi, mis ei ole laenud (sealhulgas tagastamatu abi ja toetused ning tagatiseraldised). Mitmeaastase finantsraamistiku määruse muudatusega nähakse ka ette, et Ukraina reservi eesmärk on eraldada iga-aastase esialgse summana vähemalt 2,5 miljardit eurot (jooksevhindades).

Liikmesriigid, kolmandad riigid, rahvusvahelised organisatsioonid, rahvusvahelised finantsasutused või muud allikad võivad rahastusse teha täiendavaid rahalisi sissemaksid, mida käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 2 punkti a alapunkti ii ning punktide d ja e tähenduses. Rahastu vahenditesse lisatakse täiendavad summad, mis on saadud sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 5 tähenduses asjaomaste liidu õigusaktide alusel, mis on seotud piiravate meetmetega, mis on tingitud Venemaa tegevusest Ukraina olukorra destabiliseerimisel.

²⁴

COM(2023) 337 final.

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

☐ **Piiratud kestusega**

- ☐ hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA
- ☒ Finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul 2024–2027 ja maksete assigneeringutele alates 2024. aastast

☒ **Piiramatu kestusega**

- Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku AAAA–AAAA,
- millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid²⁵

☒ **Otsene eelarve täitmine** komisjoni poolt

- ☐ tema talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;
- ☐ rakendusametite kaudu

☐ **Jagatud eelarve täitmine** koostöös liikmesriikidega

☒ **Kaudne eelarve täitmine**, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
- ☐ Euroopa Investeeringusangale ja Euroopa Investeeringufondile;
- ☐ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- ☐ avalik-õiguslikele asutustele;
- ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised;
- ☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;
- ☐ asutustele või isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.
- *Kui märgitud on mitu eelarve täitmise viisi, esitage üksikasjad rubriigis „Märkused“.*

Märkused

Artiklis 8 kirjeldatakse üksikasjalikult rahastu sammaste rakendamise vorme, st eelarve otsest ja kaudset täitmist kooskõlas finantsmäärusega.

²⁵

Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud BUDGpedia veebisaidil <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Märkige sagedus ja tingimused.

Ukraina kavas määratletakse konkreetset näitajad, mille alusel oleks võimalik seirata I sambast antava toetusega seotud tingimuste täitmist. Rahastu I sambaga seoses esitab Ukraina kindlaksmääratud kvartaligraafikut järgides nõuetekohaselt põhjendatud taotluse tagastamatu rahalise toetuse ja laenu väljamaksmiseks, milles kirjeldatakse kava heakskiitmise otsuses kindlaks määratud näitajatele tuginedes, kuidas need tingimused on rahuldavalt täidetud.

Rahastu II sambaga seoses annab komisjon määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 41 lõigete 4 ja 5 kohaselt aru antud toetuse rakendamise kohta. Selleks esitab iga Ukraina tagatise vastaspool ja iga rahastamisvahendeid rakendav volitatud üksus igal aastal teabe, mida on vaja, et komisjon saaks täita oma aruandekohustusi.

Komisjon esitab igal aastal Euroopa Parlamendile, nõukogule ja artiklis 39 osutatud komiteele aruande rahastust eraldatud vahendite kasutamise kohta.

Komisjon viib läbi ka määruse järeelhindamise.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus*

Rahastut rakendatakse eelarve otsese ja kaudse täitmise teel. Kuigi II sammast rakendatakse peamiselt eelarve kaudse täitmise teel (sambapõhiselt hinnatud finantsasutustega sõlmitud garantiilepingute kaudu) ning III sammast kombineerides eelarve otsest täitmist (nt toetused, sealhulgas mestimine ja hanked) ja eelarve kaudset täitmist (koostöö kaudu sambapõhiselt hinnatud üksustega), on I samba peamine eelarve täitmise viis otsene eelarve täitmine koos vahendite otsese ülekandmisega Ukraina riigieelarvesse.

Kontrollistrateegiat kohandatakse olenevalt iga samba rakendamisest, kasutades selleks seiret, hindamist ja auditeid.

Erilist tähelepanu pööratakse sellele, kuidas Ukraina rakendab I sambast kättesaadavaks tehtud vahendeid. Maksed tehakse kindlaksmääratud kvartaligraafiku alusel, võttes aluseks Ukraina esitatud maksetaotlused, ja pärast seda, kui komisjon on kontrollinud asjaomaste tingimuste täidetust. Makseperioodide kvartaalsus tagab nii Ukrainale antava toetuse prognoositavuse kui ka pideva poliitilise dialoogi komisjoni ja Ukraina vahel.

Kehtivate kontrollimehhanismide mitmekihiline struktuur (vt ka punkt 2.3) loob integreeritud raamistiku, millega tagatakse, et kõik asjakohased meetmed liidu finantshuvide kaitsmiseks on kehtestatud. Sellega tagatakse proportsionaalsuse põhimõtte ja rahastu toimimise eritingimustega arvestamine.

2.2.2. *Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta*

Rahastamisega seoses tuvastatud põhirisk on seotud rahaliste vahendite väljamaksmise tingimuste täitmata jätmisega.

Selle vähendamiseks võetakse kasutusele järgmised meetmed:

- komisjoni hinnang asjakohaste tingimuste täitmise kohta enne vahendite väljamaksmist, koos võimalusega vahendid kinni pidada;
- antava toetuse vähendamine või rahastu eesmärkide saavutamiseks antud summade tagasinõudmine liidu finantshuve kahjustava eeskirjade eiramise, pettuse, korruptsiooni või huvide konfliktide korral, mida Ukraina ei ole kõrvaldanud, või Ukrainaga sõlmitud lepingutest tuleneva kohustuse olulise rikkumise korral;
- rahastamise peatamine, kui Ukraina ei täida artiklis 5 sätestatud eeltingimust.

2.2.3. *Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).*

Ukrainale antav rahaline toetus on kuludega sidumata rahastamise vormis, millele on osutatud finantsmääruse artikli 125 lõike 1 punktis a.

2.3. **Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed**

Nimetage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Ettepanek sisaldab erisätteid liidu finantshuvide kaitse kohta. Rahastu jaoks kehtestatakse tugev auditi- ja kontrollisüsteemi, mis on sätestatud mitmetasandilisena: esiteks on Ukraina kava kohaste reformidega vaja reformida Ukraina riigi auditi- ja kontrollisüsteeme; teiseks saab komisjon projektitsüklis igal ajal kontrollida kavaga seotud rahaliste vahendite kasutamist; kolmandaks annab sõltumatu audiitornõukogu komisjonile aru kogu rahastu vahendite võimalikust halvast haldamisest.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastane finantsraamistik – asjaomased kulude eelarveread

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Üle mitmeaasta se finantsraam istiku ülemmäära de	Eelarverida	Kululiik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatu d/liigendam ata	EFTA riigid	kandidaatrii gid ja potentsiaals ed kandidaadi d	muud kolmanda d riigid	muu sihtotstarbeline tulu
O	16.0106 – Ukraina rahastu tugikulud	Liigenda mata	JAH	p.m.	JAH	JAH
O	16.06 – Ukraina rahastu	Liigenda tud	JAH	p.m.	JAH	JAH

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- ☐ Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus nõuab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Ukraina rahastu orienteeriv rahastus üle piirmäärade* (mln eurot)

Toetuse liik	2024	2025	2026	2027	Kokku
Tagastamatu (toetused)	4 250	4 250	4 250	4 250	17 000
<i>I sambast</i>	<i>1 500</i>	<i>1 500</i>	<i>1 500</i>	<i>1 500</i>	<i>6 000</i>
<i>II sambast</i>	<i>2 000</i>	<i>2 000</i>	<i>2 000</i>	<i>2 000</i>	<i>8 000</i>
<i>III sambast</i>	<i>625</i>	<i>625</i>	<i>625</i>	<i>625</i>	<i>2 500</i>
<i>haldustoetus</i>					
<i>(maksimumsumma)</i>	<i>125</i>	<i>125</i>	<i>125</i>	<i>125</i>	<i>500</i>
Laenud (ainult I sammas)	8 250	8 250	8 250	8 250	33 000
Kokku**	12 500	12 500	12 500	12 500	50 000

* Tagastamatu abi aastane ja üldine jaotus on vaid orienteeriv ja illustratiivne. Tegelik jaotus otsustatakse igal aastal eraldi.

** Tabelis eeldatakse, et kulukohustuste assigneeringud on sama suured kui maksete assigneeringud. See on vaid näitlikustamiseks. Nende kahe tegelik suhe määratakse aasta vajaduste alusel.

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Halduskulud“
---	----------	---------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	KOKKU
DG: NEAR						
○ Personalikulud		2,453	2,453	2,453	2,453	9,811
○ Muud halduskulud		0,238	0,238	0,238	0,238	0,952
DG NEAR KOKKU	Assigneeringud	2,691	2,691	2,691	2,691	10,763

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma maksete kogusumma) =	2,691	2,691	2,691	2,691	10,763
---	--	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

- ☐ Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus nõuab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2024 ²⁶	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	KOKKU
--	-----------------------------	---------------	---------------	---------------	-------

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7					
Personalikulud	2,453	2,453	2,453	2,453	9,811
Muud halduskulud	0,238	0,238	0,238	0,238	0,952
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 kulud kokku	2,691	2,691	2,691	2,691	10,763

Mitmeaastase finantsraamistiku²⁷ RUBRIIGIST 17 välja jäävad kulud					
Personalikulud	16,224	16,224	16,224	16,224	64,896
Muud halduskulud	26,970	26,970	26,970	26,970	107,880
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDEST 1–7 välja jäävad kulud kokku	43,194	43,194	43,194	43,194	172,776

KOKKU	45,885	45,885	45,885	45,885	183,538
--------------	---------------	---------------	---------------	---------------	----------------

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse assigneeringutest, mille asjaomane peadirektoraat on kõnealuse meetme haldamiseks juba andnud, ja/või peadirektoraadi sees ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirektoraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

²⁶ 2024. aastal alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist.

²⁷ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamist toetavad kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

3.2.3.1. Hinnanguline personalivajadus

- ☐ Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus nõuab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

	Aasta 2024	Aasta 2025	2026. aasta 1	2027. aastal
○ Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised teenistujad)				
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	11	11	11	11
20 01 02 03 (delegatsioonides)	2	2	2	2
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)				
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)				
Muud eelarveread (märkige)				
○ Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)²⁸				
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)				
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored eksperdid delegatsioonides)				
16.0106 – Ukraina rahastu tugikulud ²⁹	- peakorteris	68	68	68
	- delegatsioonides	54	54	54
Muud eelarveread (märkige)				
KOKKU	135	135	135	135

Personalivajadused kaetakse peadirektoraadi töötajatega, kes on juba määratud meedet haldama, ja/või paigutades töötajaid ümber peadirektoraadi sees. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	Soovitud täistööajale taandatud töötajad tegelevad poliitika väljatöötamise ja õigusküsimustega, keskendudes eelkõige hankeküsimustele, finantsjuhtimisele, lepingute haldamisele, auditile ja hindamisele.
Kosseisuvälised töötajad	Soovitud täistööajale taandatud töötajad tegelevad poliitika väljatöötamise ja õigusküsimustega, keskendudes eelkõige hankeküsimustele, finantsjuhtimisele, lepingute haldamisele, auditile ja hindamisele.

²⁸ AC = lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud, noored spetsialistid delegatsioonides.

²⁹ Ukraina rahastu tegevusassigneeringutest kaetud koosseisuväliste töötajate ülempiir (endised BA read).

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

- ☐ on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu.

Selgitage ümberplaneerimist, märkides asjaomased eelarveread ja summad. Põhjaliku ümberplaneerimise korral tuleb esitada Exceli tabel.

- ☐ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi mittesihotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruces sätestatud erivahendite kasutuselevõtu.

Selgitage, mis on vajalik, märkides asjaomased rubriigid, eelarveread ja summad ning nimetades kasutatavad rahastamisvahendid.

- ☒ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist.

Käesolevale Ukraina rahastut käsitlevale uuele seadusandlikule ettepanekule on lisatud ettepanek võtta vastu nõukogu määrus COM(2023) 337, millega muudetakse määrust (EL) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027. Kõnealuse määruse muutmise on vajalik selleks, et a) luua aastateks 2024–2027 Ukraina reserv, millest rahastada seda rahastut muul kujul kui laenudena, ning b) anda ELi eelarvest tagatis laenudena antavale toetusele. Mõlemat liiki toetus ületab mitmeaastase finantsraamistiku kulude ülemmäärasid.

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ☒ ei näe ette kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- ☐ näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- ☐ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele
- ☒ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
 - ☐ omavahenditele
 - ☒ muudele tuludele
 - palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu ☒

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksval eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ³⁰						
		Aasta N	Aasta N + 1	Aasta N + 2	Aasta N + 3	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
Artikkel		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

³⁰

Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % kogumiskulude mahaarvamist.

